

artitudini

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI, CONSILIUL LOCAL ȘI CASA DE CULTURĂ I.L. CARAGIALE PLOIEȘTI

revistă de cultură

Nr. 8 (177), serie nouă, decembrie 2021

pag. 3 - 7

mihai vasile

„Ploieștiul mai poate fi reconstruit și în conștiința oamenilor”

Atitudini

revistă de cultură

Publicație editată de **Primăria Municipiului Ploiești, Consiliul Local Ploiești și Casa de Cultură „Ion Luca Caragiale” a Municipiului Ploiești**

Directorul Casei de Cultură: Marian Dragomir

Redactor-șef: Dan Gulea

Redactori: Ivone-Marlen Scărlătescu, Mihai Ioachimescu

Rețele sociale: Silvian David

Colaboratori permanenți: Codruț Constantinescu, Magda Răduță, Dorin Stănescu

Corectură: Marius Dumitru

Layout & DTP: Mariana Dăscălache

Tipar: SC 2M DIGITAL S.R.L.

Coperta 1: Constantin Abăluță, *Pălăria Dalaman*

ISSN: 1584 - 0832

Colaboratorii pot să ne trimită textele numai în format electronic. Autorii care doresc să fie recenzați în paginile revistei sunt rugați să expedieze cărțile pe adresa redacției: Ploiești, Piața Eroilor nr. 1 A, etaj I

telefon: 0244/578.148

site: www.casadecultura.ro

FB: facebook.com/atitudiniploiesti

email: revistaatitudini@gmail.com

Responsabilitatea pentru conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor.

Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază.

Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate.

Coperta 1: **Constantin Abăluță**, lucrare din ciclul OEDIP REX (tehnică mixtă), grafică color pe suport imprimat (foi de calendar).

CUPRINS DECEMBRIE 2021

[ARGUMENT]

DAN GULEA/ *Despre poezie în societatea ploieșteană contemporană* pag. 1

Mihai Vasile, Cetățean de Onoare al municipiului Ploiești pag. 2

„Cred că Ploieștiul mai poate fi reconstruit și în conștiința oamenilor”. pag. 3

Concursul de poezie „Iulia Hasdeu” pag. 8

[TRAVERSÂND PLOIEȘTII]

Un inedit voiaj în timp și spațiu prin lumea Ploieștiului de odinioară pag. 9

Pasajul „Take Ionescu”

[ECOU] IVONE SCĂRLĂTESCU/ *Trăiește și tu, orașul diferit!* pag. 14

CONSTANTIN ABĂLUȚĂ/ *Pălăria Dalaman* pag. 15

[restitutIION STRATATN]

ION STRATAN/ „Ideal ar fi ca poetul să poată locui pe balcon” sau „Între logica sentimentului și inițiativa cuvintelor” pag. 17

[ECOU] MAGDA RĂDUȚĂ/ *Lița Salomia și ficționalizarea. O lectură sadoveniană* pag. 19

[ARTE]

LUIZA BUNBĂNAC/ *Theodor Aman - Un pionier al plasticii românești moderne* pag. 20

CODRUȚ CONSTANTINESCU/ *Neplăcerile lui Toma T. Socolescu din 1945* pag. 22

[SPORT]

MIHAI IOACHIMESCU/ *Cel mai rapid român* pag. 24

Despre poezie în societatea ploieșteană contemporană

Dan Gulea

Pentru că revista *ATITUDINI*, înființată în decembrie 2003 de poetul Ion Stratan, împlinește în această lună 18 ani, trebuie înțeleasă această vârstă drept una a

poeziei, pe care trebuie să și-o dovedească prin puterea pe care o semnifică acești ani, cu alte cuvinte, fără amestecul altor entități nonartistice; de o legătură cu poezia, înțeleasă în mod autentic, nonveleitar, este nevoie întotdeauna într-o societate, iar revista *ATITUDINI* este, în mod fundamental, o revistă de poezie și, prin extensie, o revistă de literatură, de cultură în sensul autentic al cuvântului – nu de, cu tot respectul pentru domeniul în sine, de agricultură. Și prin poezie se înțelege, în primul rând, o atitudine profesionistă, care ia în considerație nu doar istoria poeziei, ci și prezentul ei: poetul de astăzi nu își poate permite să nu știe ce și cum s-a scris și se scrie. Este o atitudine elementară, considerată drept elitistă doar de un public neavizat și adesea superficial, ce se poate extinde nedeterminat, în absența unor limite în cunoștință de cauză.

Altfel, decembrie este o lună specială – dincolo de așteptarea sărbătorilor, acum pentru a doua oară sub semnul pandemiei.

În Ploiești a fost organizată prima ediție a „Taberei de creație literară *Ion Stratan*”, sub egida Uniunii Scriitorilor desfășurându-se lecturi și mese rotunde despre poezie, cu participarea primvicepreședintelui Uniunii Scriitorilor din România, Varujan Vosganian, a președintelui Filialei București – Poezie Horia Gârbea, a unor poeți diverși, din patru zări, implicați în viața cetății, precum Adrian Novac, Adrian Alui Gheorghe, Valeriu Valegvi, Andra Mateucă, Florin Dochia, Laurențiu Ciprian Tudor. Totul, în numele președintelui poeziei autohtone, Ion Stratan, evocat cu tandrețe și empatie de-a lungul celor cinci zile de manifestări poetice organizate de Marian Dragomir, director al casei de Cultură „Ion Luca Caragiale” și de comisarul (!) taberei de creație literară, prof. dr. Corina Barbu.

A fost o efervescență de bun augur pentru orașul Ploiești, în general venerat cu iz academic în numele lui Nichita Stănescu sau al lui Ion Luca Caragiale, fapt ce arată că este loc și pentru manifestări autentice, unde au strălucit elevii de la colegiile orașului, prin întrebări și curiozități cei de la „Mihai Viteazul”, prin arta interpretativă cei de la „Regina Maria” (fost Pedagogic, fost „Jean Monnet”) fiind demni concurenți ai teatrului „Toma Caragiu”, teatru ocupat tot în acest început de decembrie de un festival de teatru.

Există premise pentru creșterea acestui tip de manifestare, pentru a se integra într-un ansamblu considerabil, alături de amintitul festival de teatru, de festivalul de jazz și de întreaga amplitudine a Filarmonicii „Paul Constantinescu”, de departe cea mai performantă organizatoare de evenimente culturale din ultimii ani în oraș, sub direcția lui Vlad Mateescu. De altminteri, în privința vieții culturale a urbei, doar dacă menționez numele unor artiști și personalități de renume internațional, precum contratenorul Cezar Ouat, familiar al celor mai mari scene ale lumii, pe violonistul Gabriel Croitoru, cel care cântă la vioara lui Enescu, „Catedrala”, pe doamna Sanda Maistorovici-Hârlav, profesoară la Conservator, doctor în muzicologie, o recunoscută pianistă, pe actori precum Andi Vasluianu sau Ionuț Vișan, consacrați deopotrivă în teatru și în film, multipremiați pe scene din toată lumea, pe scriitoarele Simona Antonescu sau Viorica Răduță – se poate vedea valoarea lor și, de asemenea, faptul că doar un singur nume din această listă (Gabriel Croitoru) este pe cea a cetățenilor de onoare ai urbei.

Iar lucrul acesta spune ceva.

Prin potențialul pe care îl are, orașul poate deveni un centru cultural, organizat în jurul poeziei, cu multe promisiuni pentru anul care vine, date de posibila concurență între două festivaluri: „Nichita Stănescu”, care ar trebui să se reia după doi ani de suspendare din cauza pandemiei, în primăvară, și tabăra de creație literară „Ion Stratan”, în iarnă. Sunt premise prin care orașul își poate schimba, pe termen lung, renumele de oraș de negustori cu care îl gratulase cândva poetul Geo Bogza.

Mihai Vasile, Cetățean de Onoare al municipiului Ploiești

Pe 25 noiembrie 2021 Primarul Municipiului Ploiești, domnul Andrei Liviu Volosevici, i-a acordat titlul de Cetățean de Onoare al municipiului Ploiești domnului Mihai Vasile, profesor de artă dramatică, regizor, actor, scenograf, artist plastic și fotograf de artă.

Titlul de Cetățean de Onoare al municipiului Ploiești i-a fost decernat domnului Mihai Vasile în semn de prețuire pentru inițiativele sale în municipiul nostru, pline de pasiune, har și dragoste pentru cultură.

Profesorul Mihai Vasile este fondator al Teatrului Equinox și al Centrului Dramatic Mythos, locul de unde destinele artistice ale multora dintre cei care au îmbrățișat această profesie și-au tras seva. A pictat și a surprins, pe filme fotografice, crâmpie de viață, de suflet, de simțire.

A organizat zeci și zeci de expoziții, în țară și străinătate, bucurându-se și împărtășind bucurie cu cei care au venit să îi admire creația.

Dar, mai presus de toate, l-a iubit pe Nichita. Și, din dragoste pentru Nichita, a inițiat, alături de un grup de tineri intelectuali – Constantin Hârlav, Ioan

Dan Nicolescu și Florin Dochia, la doar un an de la trecerea Poetului la cele veșnice, un Festival al artelor – Nichita la Echinocțiu, festival care, grație tenacității sale, dăinuie și astăzi.

A obținut numeroase premii și distincții pentru unele dintre spectacolele, filmele sau acțiunile sale artistice. Între anii 2000 și 2006 a fost redactorul-șef al publicațiilor Atelier 21, Orpheus, iar între anii 2012-2014, redactorul-șef al revistei Labirint.

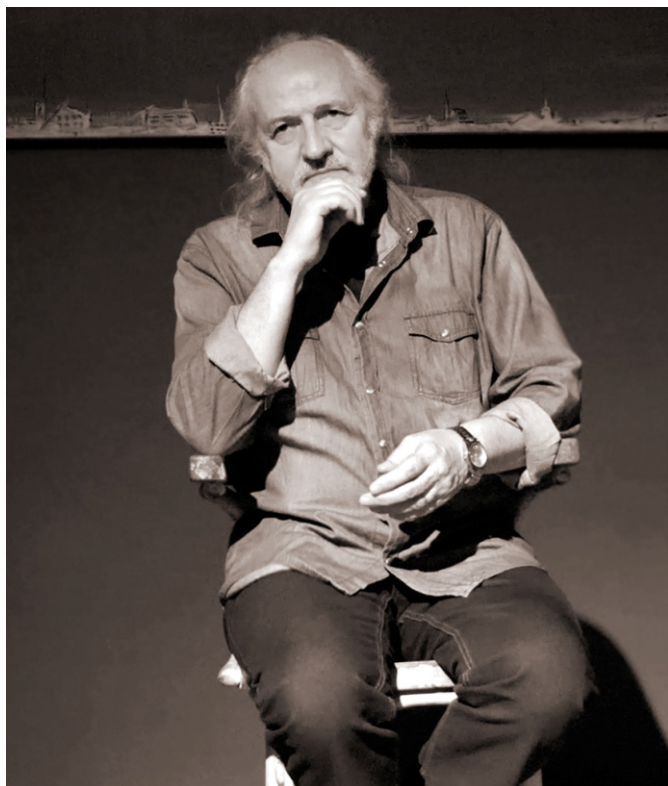
De-a lungul a peste 40 de ani a pus în scenă spectacole care s-au identificat cu creativitatea, expresivitatea și harul său. Într-o perioadă în care libertatea de exprimare era îngrădită, activitățile sale au fost ca o gură de oxigen pentru cei care, căutându-se pe sine, se regăseau și aflau răspunsuri la întrebări pe care nu îndrăzneau să le pună, în acele vremuri, decât lor înșiși.

În acest context, conferirea titlului de Cetățean de Onoare al orașului nostru a venit ca un plus de prețuire și admirație pe care noi, ploieștenii, le manifestăm în fața acestui om iubitor de frumos și artă.

„Cred că Ploieștiul mai poate fi reconstruit și în conștiința oamenilor”.

Mihai Vasile cu studenții săi la un curs de arta actorului la Centrul Dramatic Mythos

„Suntem în fosta cantină a deținuților din clădirea care a fost, până în 1954, Palat al Justiției din Ploiești. Centrul Dramatic Mythos. Urmaș al Teatrului Equinox care a fost depozat de sala sa după 33 de ani, în urma unei decizii administrativ-politice aberante. Mythos – un loc foarte special. Deși are o istorie de doar opt ani, este el însuși continuarea unei istorii dramatice”, spune regizorul Mihai Vasile, evocând parcursul zbuciumat al Teatrului Equinox care, din câte se știe, a fost primul teatru independent apărut în România. Era în 1980, anii cei mai grei de comunism, o perioadă în care arta, principal vector de propagandă politică, nu putea fi independentă, ci în totalitate controlată și subsumată noilor obiective sociale anunțate de un concept nou, care la vremea aceea își începea cariera: „Epoca de Aur”. „A fost o idee îndrăznească și tocmai de aceea și destul de scump plătită de-a lungul timpului”, spune Mihai Vasile. Disonant cu vremurile, grupul Equinox era un laborator de creație în care un lider rebel, alături de artiști cu rădăcini și structuri diferite, au experimentat limbaje de expresie artistică surprinzătoare pentru cei mai mulți. Demersul,

elogiat de Marin Sorescu – unul dintr-o lungă serie a celor mai exigenți dintre criticii vremii, a fost lansat ca un proiect interdisciplinar, reunind teatrul, dansul, cinematografia, artele vizuale și muzica. Nu era vorba doar de o estetică, ci, deopotrivă, și de o etică a prieteniei și a calității umane. Care continuă să producă nostalgii, mai ales acum, într-o vreme în care însăși identitatea oamenilor pare să se schimbe. A rezistat vreme de zece ani, până la schimbarea regimului, înfruntând hărțuirile cadrelor, ale departamentelor de cenzură, ale celor de la securitate, și a înflorit într-o nouă eră, evitând confuzia altor începuturi tocmai pentru că se baza pe valorile perene ale teatrului.

Artist plurivalent, Mihai Vasile a pus în oricare vis o promisiune de excelență, fie că a fost vorba de spectacole de teatru abordate dintr-o altă perspectivă scenică, fie de poeme și eseuri cinematografice delicate sau de filme documentare, opere care nu au încetat să vorbească despre natura unui autor dornic să extragă esențe, să îndepărteze surplusuri, să găsească sensul. Fiecare dintre cele peste 150 de spectacole pe care le-a reunit până acum în impresionantul său palmares este o cercetare asupra spațiului, a timpului și a condiției umane. De la teatru la teatru de gest, de la teatru-imagie, până la teatru-dans. A publicat cărți (este autorul primului dicționar de termeni teatrali, apărut în patru ediții de-a lungul a peste zece ani), studii, eseuri sau lucrări de cercetare și și-a asumat, cu pasiune și responsabilitate, misiunea de profesor. Toate aceste roluri i-au stabilit o reputație de necontestat în lumea mare a idealiştilor și a vizionarilor, care urmăresc neobosit idei pentru a reinventa neconținut realul. Pe care îl oferă apoi celorlalți, de fiecare dată ca pe un loc mai bun.

Sunteți, se pare, cel care a înființat și a susținut primul teatru independent din România, apărut în anul 1980, în cea mai sumbră perioadă a comunismului atunci când ideea de inițiativă liberă părea, probabil, oriunde, în țara asta, o utopie. Cu atât mai mult în artă, care avea alte funcții...

Nu știu dacă trebuie să credem în destin, deși există un drum pe care apar, uneori, semne. Răscruci. Încotro s-o iei? Încolo sau dincolo? Deciziile succesive capătă, ulterior, coerență și un sens pe care

l-am putea crede predestinat. Probabil că o natură răzvrătită ar fi cheia mea de destin. Nu am fost niciodată prea încântat să aud regizorii spunându-mi „tinere, eu n-am dormit toată noaptea ca să «fac» personajul tău, așa că te rog nu-mi propune tu «modelul tău!»”. Datorită unor astfel de nefericite întâmplări, cât și din multe alte cauze a apărut, în 1980, această grupare de artiști tineri care s-a numit Equinox, care a fost, după știința mea, primul teatru independent din România. Oricum, eu gândeam altfel teatrul, mereu dintr-o perspectivă antropologică, chiar și înainte să teoretizez asta.

Era, fără îndoială, insolit să declari că faci teatru independent prin anii optzeci. Pe atunci peisajul teatral era constituit numai și numai de teatrele de stat și, alternativ, existau doar teatrele de amatori, afiliate caselor de cultură și altor instituții de gen. Mai era și așa-zisul festival național „Cântarea României”, dar și alte festivaluri, unele chiar îndrăznețe în tematica și desfășurarea lor, însă niciun grup independent. În primul rând pentru că nimeni nu își permitea să riște. Nici eu nu știam că risc. Eu doar doream să nu fiu dependent de nimeni, ceea ce m-a transformat de-a dreptul într-un „in-dependent”. În felul acesta am beneficiat și de o atenție specială din partea tuturor celor a căror misiune era ca astfel de „aberații” să nu se întâmple. Au fost interesate de mica noastră companie de artă mai întâi diverse cadre, apoi

securitatea și apoi am dus-o tot așa, într-o permanentă tensiune, până în 1989.

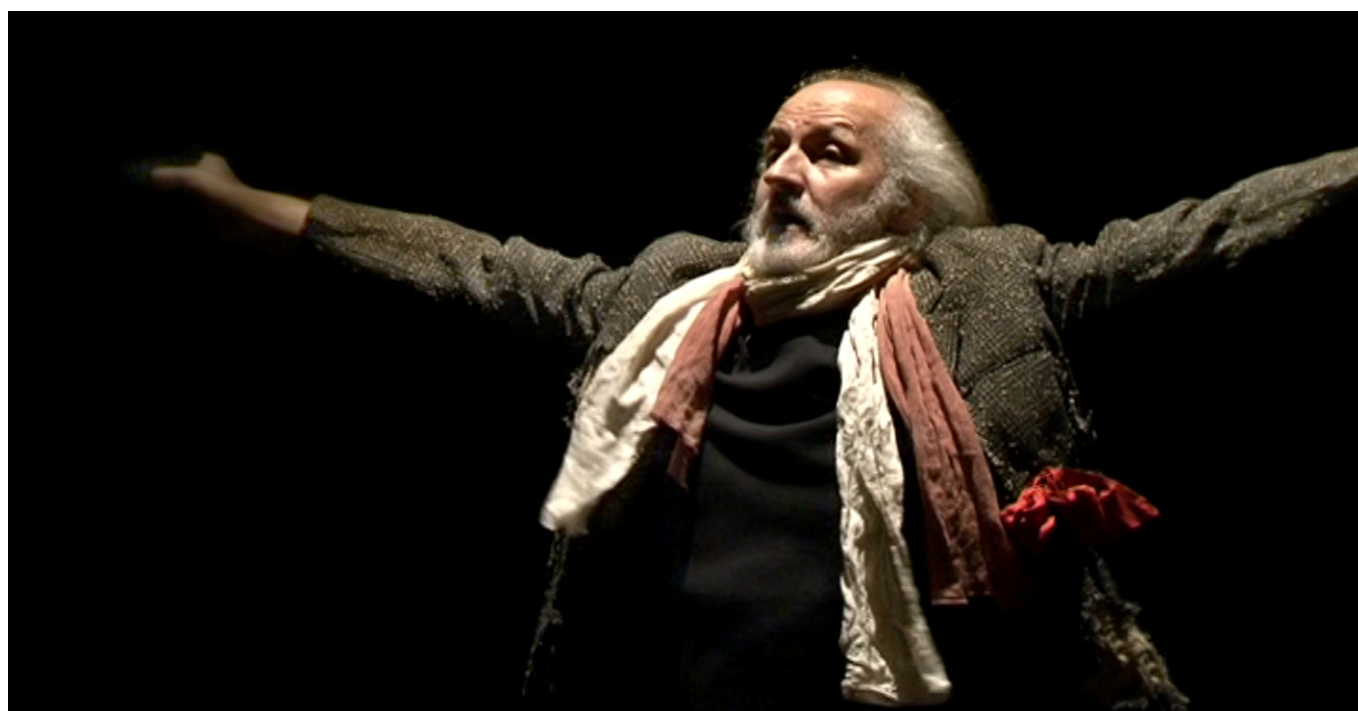
Practic, era un teatru independent pentru că nu-mi dădea nimeni bani dar nici eu nu ceream cuiva. De fapt, nici nu aveam nevoie. Nici ulterior nu am avut. Nu am vândut decât foarte rar bilete, până când am renunțat definitiv la idee. Am evitat și finanțările, pentru că m-am temut că cei care vor veni cu banii vor pune condiții pe care oricum nu aveam niciun chef să le negociez. M-am temut de așa zisul „cui al lui Pepelea”. Pentru necesități sau turnee am găsit întotdeauna bani de tren prin buzunare și am fost întotdeauna bucuroși să ne ducem decorul în cârcă, dacă a fost necesar.

Sigur, niciun artist nu face o lucrare – o pictură, de pildă – pe care s-o contemple singur, în propria sufragerie; prin urmare, o premeditare în legătură cu ceilalți trebuie să existe în actul de creație. Publicul este pentru mine un foarte bun prieten. Am căutat să am cu acest prieten legături mult mai subtile decât un simplu schimb pragmatic, cum ar fi un bilet de intrare plătit. Am preferat să-mi ofere mai mult timp de reflecție...

Un alt creator îmi spunea cândva că însăși ideea de simeză pervertește actul artistic. Pe de altă parte, așa cum spuneți, atâta vreme cât autorul nu are de gând să-și sechestreze opera,

Mihai Vasile cu studenții săi la un curs de arta actorului la Centrul Dramatic Mythos

Mihai Vasile în „Oamenii caverelor” de William Saroyan

aceasta trebuie să conțină premisele unui dialog cu un public....

Teatrul este esență a umanului. Dacă nu este făcut din această perspectivă, pierzi esența. Un personaj al lui Eliade spune că „spectacolul este singura șansă de a cunoaște libertatea absolută”, care este interioară și nu are nimic de a face cu libertățile de ordin social, economic sau politic. Se înțelege că nu sunt chiar un admirator al celor care trădează acest imperativ și caută prea insistent insolitul, în afara oricărei coerențe a discursului artistic. Înțelegerea și viziunea mea în artă în general, dar mai ales în teatru, au fost mereu atât de integratoare, încât chiar mi-au adus cândva și un loc pe lista celor acuzați că s-ar ocupa cu meditația transcendentă. Știți, probabil, că faimoasa mișcare transcendentă nu a fost niciodată un grup, ci mai degrabă o listă, extinsă, în funcție de diverse bănueli sau delațiuni, de un oarecare comitet al vremii.

Timpul accelerează, lumea se schimbă cu viteză amețitoare, antrenată de nenumărate elemente în mișcare, dintre care expansiunea tehnologică pare a fi cel mai important vector. Potențat și mai mult de o lungă perioadă de criză sanitară. Ați explorat întotdeauna, de-a lungul întregii dvs. cariere, noi căi de expresie. Cât vă inspiră dinamica de acum?

Îmi plac schimbările... și nu așa cum ar spune unul din personajele din Caragiale (*râde*). Variația este Viața, iar Monotonie este Moartea – cam asta a fost formula poate simplistă, dar deosebit de plastică, pe care am preluat-o de la un profesor de filosofie încă din primul an de facultate. Schimbarea este absolut necesară, deși aș fi mai fericit dacă ar veni ca o consecință. Majoritatea schimbărilor care ne dau bătaie de cap par a fi procese haotice fără justificare, o suită de teste fără un plan consistent și, mai ales, fără reprezentări clare cu privire la rezultate.

Nu mă refer acum la șirul schimbărilor profunde pe care le antrenează expansiunea tehnologică. Tot ce e dincolo de uman rămâne, pentru mine, într-un etern plan secund. Eu lucrez cu materie umană de zeci de ani. Eu însumi sunt materia umană cu care am lucrat cel mai mult. Dintre miile de definiții ale libertății, eu mi-am ales-o pe cea mai interesantă și angajantă, cea a lui Albert Camus care spune că „libertatea este acceptarea unei misiuni.” Pe care chiar trebuie să o duci până la capăt, orice ar trebui să faci pentru asta. Am fost consecvent acestei definiții chiar și atunci când un politician oarecare, dar cu mare putere de decizie, a hotărât cu de la sine putere să-mi ia sala teatrului după ce timp de 33 de ani acolo se produsese cultură și artă la niveluri incredibile pentru urbea noastră. Dar, deh, omul nu știa asta și nici nu-l interesa... Mai trist a fost faptul că nimeni din breaslă nu a mișcat un deget (trebuia să plătesc într-un fel

ieșirea mea din sistem!) sau, și mai grav, au fost oameni care s-au bucurat de raptul acela odios...

Deși am de la o vreme această percepție a schimbării, continuă să nu conteze, însă, că tehnologia a dat năvală în viața noastră. Contează cine este lângă tine ca să-ți explice ce este aceasta nouă unealtă. Am preluat de la Socrate povestea faraonului care a fost anunțat de un zeu local că a inventat scrisul. Faraonul rămâne sceptic, judecând că, după știința lui, demersul este periculos. Scrisul este prima formă de memorie scoasă în afara trupului. Scoatem din propria memorie o bucată și o punem lângă noi, dincolo de trup. Un hard extern al unui computer, de pildă. După o călătorie lungă, de mii de ani, obsesia externalizării unor părți din uman marchează un punct de inflexiune. În acest răstimp au fost atinse, ultragiate, anulate, părți ale ființei, straturi profunde ale sensibilității umane. Ele nu mai există. Nu mai funcționează. Memoria se atrofiază într-o stare generală de amnezie care aduce însingurarea. Îl voi evoca iar pe Eliade, care consideră amnezia ca fiind pedeapsa capitală a ființei căzute și incapabile să-și amintească sensul Căderii...

Oamenii, redefiniți prin filtrul tehnologic, își pierd identitățile. Nu mai sunt cei pe care îi știi. Pentru aceste avataruri apar noi forme de discurs, oricare ar fi acela, ideologic sau estetic. Poate deveni o prioritate să securizăm unele realități, de vreme ce procesul de schimbare pare ireversibil. Pentru că teatrul tocmai asta trebuie să facă. Să producă reamintire.

Nu sunt, însă, nici un mare amator de scenarii distopice. Sunt mai degrabă tentat să cred că devenim prea repede funcționarii unei teme. Imediat ce apare un subiect cu grad mare de interes, tot felul de categorii caută să-l sistematizeze, să-l definească, să-i estimeze perspectivele sau să-i facă reguli. O știu mai bine ca oricine. Până la urmă, obsesia asta a reglementării este cea care a făcut din teatrul meu, de-a lungul vremii, ținta multor atacuri. Vedem bine că principiul se aplică ușor oricărui altor realități. Și, în acest impas, ar putea să ne ofere o altă perspectivă două versuri ale lui Nichita: *nu trebuie, mai ales, să înțelegem, - trebuie, mai ales, să fim*.

Care considerați că ar fi cea mai mare schimbare până acum?

Autorul, personalitatea cheie, personalitatea exemplară, este una dintre marile pierderi ale ultimelor decenii. Contemporaneitatea nu mai impune vârfuri cu notorietate. Tendința este

constantă în toate domeniile, inclusiv în politică. Epoca Mitterrand (celebra „La Décennie Mitterrand”) a apus demult. De curând s-a stins și „Epoca Merkel”... Nu va mai exista, în muzică de exemplu, o epocă Wagner. Nu vom mai avea o epocă Le Corbusier în arhitectură, o epocă Dali, Picasso De Chirico în pictură, Brâncuși în sculptură, Borges, Grass, Nichita, Camus în literatură și așa mai departe... Fără numele mari, dispare acea umbră pe lângă care să te întrebi dacă ai sau nu șansa să crești. Arta își estompează autorii în proiecte interdisciplinare. Dintr-o anumită perspectivă, cred că am putea vorbi de un fel de folclor. O eternă operă colectivă. O nouă formă de folclor contemporan. Mai este și publicul, care se schimbă sub toate aceste presiuni. Antrenat de îngrijorări imediate, ar putea fi tentat de căi rapide și facile de evaziune. Degeaba noi, artiștii, nu avem somn și liniște încercând să ne desăvârșim arta, să învingem cât mai multe din rezistențele proprii pentru a fi mai buni, mai performanți, dacă la capătul efortului nostru nu se află nimeni. Sau se află cineva care nu este interesat de artă, ci doar de divertisment.

Poveștile de viață sunt, de regulă, marcate de momente semnificative și de întâlniri excepționale. Fie că aceste întâmplări au în mod obiectiv impact asupra unui parcurs, fie că le asociem noi, ulterior, înțelesuri. Cum a fost în cazul dvs.? Știu că aveți un adevărat cult pentru Peter Brook, de pildă...

Nu neapărat un cult, cât mai degrabă mi-a plăcut și încă îmi mai place să cred că mi-a fost maestru, și că am învățat atât de mult de la el, chiar și în acest mod mediat, prin scrierile sale prin păreri autorizate ale celor care i-au fost și încă îi mai sunt în preajmă. Țin mult la teoria marilor întâlniri. Îmi amintesc de o plimbare din studenție, eram pe fostul bulevard 6 Martie din București, când colega care mă însoțea s-a oprit deodată în mijlocul trecătorilor care, la vremea aceea, era ca un torent pe trotuarele acelea, ei bine s-a oprit ca să-mi arate un fir de iarbă care ieșise printr-o crăpătură a asfaltului. Aceasta a fost una dintre marile mele întâlniri. Fără îndoială, vă gândiți mai ales la Toma Caragiu când puneți această întrebare și, într-adevăr, aceea a fost o întâlnire care ține de destin. Desigur, abia retrospectiv am definit-o în felul acesta. Toma Caragiu era un om remarcabil. Avea o prezență și o voce extraordinare. Era iubit până la adorație de toți cei din teatru.

O altă serie de întâlniri semnificative aveau să vina la vârsta la care le puteam înțelege pe deplin

importanța. În studenție am avut prilejul – un moment poate tensionat, dar foarte valoros pentru mine și drumul meu în artă – de a sta aproape un an în preajma pictorului Sabin Bălașa. Mă trimisese la el Constantin Piliuță – un pictor absolut extraordinar, care mă și sfătuisese să ignor orice refuz și să rezist oricărei atitudini neprietenoase. Către Piliuță mă îndrumase un alt mare artist, pictorul Vasile Celmare. Și tot așa... Am trecut printr-o adevărată școală Bălașa, un om orgolios, în sensul acela nobil, un singuratic aspru și, mai ales... foarte puțin dispus să mă menajeze. Mă îngăduia să-i pregătesc uneori culorile și, în felul acesta, am fost martorul unor capodopere. În teatru, am avut șansa să-l urmăresc încă de timpuriu pe Andrei Șerban, pe care l-am cunoscut alături de George Constantin. Nici George Constantin nu m-a primit cu brațele deschise, însă el a știut întotdeauna să păstreze o ușă întredeschisă...

O suită de istorii, zbuciumate, parfumate, într-un oraș care a trecut, ca multe alte locuri din țara asta, prin schimbări profunde, în diverse perioade de dezvoltare. Care este Ploieștiul dvs? Ploieștiul în care vă invitați spectatorii și cititorii...

Ploieștiul meu, acela al copilăriei și adolescenței mele nu mai e de mult. Era Ploieștiul fără blocurile care duc astăzi de la Catedrală până la Nord, spre Bariera Câmpinii, un spațiu care a pierit încă de pe vremea lui Ceaușescu. Visez strada aia uneori noaptea sau în momentele mele de reverie, așa cum era, frumoasă, fabuloasă, plină de personaje și de povești. O stradă pe care încăpeau, pe cele două sensuri de mers, doar două mașini, stradă flancată de case boierești, de curți misterioase, Borges-ul meu, micul meu colț de Eliade. Pe-o parte se numea Drumul Oilor și ducea spre Văleni. Dincoace, au numit-o comuniștii Republicii. Sunt născut în 1951, așa că și eu tot cu numele ăsta am apucat-o.

Simt încă aura semeată și vanitoasă a unor clădiri splendide aici, în centrul orașului, chiar vis à vis de Palatul Culturii, cu prăvălii la parter și cu un etaj sau două, unde locuiau negustorii. În memoria mea de copil, care s-a extrapolat în memoria mea de

adult și acum susține memoria mea de om matur, toate aveau un farmec extraordinar, iar pierderea lor este, din nefericire, una irecuperabilă. Ploieștiul meu, acela fabulos și misterios a fost demolat pur și simplu, de-a lungul câtorva ani. Am asistat, tânăr fiind, chiar de aici, de la ferestrele biroului meu din Palatul Culturii, la demolarea clădirii Crinul Alb, cofetăria în care ne adunam în adolescență și apoi în prima tinerețe să bem o cafea cu coniac și să fumăm. Mi se strângea sufletul să urmăresc pregătirile din zilele în care era deja clar că le-a venit sfârșitul. Au adus bila, ca în „Prova d'orchestra”, filmul lui Fellini... și dădeau cu ea în zid, încă o dată, și încă o dată, iar zidul se ținea, casele nu se lăsau dărâmate... Dar, într-un final...

Sigur, a rămas ceva din Ploieștiul interbelic, dar prea puțin, doar pe ici-pe colo. Mult prea puțin. Între timp, viziunile și gusturile au devenit eclectice. Oamenii au pierdut amintirile care-i țineau laolaltă. Nu-și mai aduc aminte nici măcar că bunicii și părinții lor mergeau de sărbători în Parcul Bucov sau în alte locuri de agrement, așa cum erau ele în vremurile acelea. Eu stăruie să cred că Ploieștiul mai poate fi reconstruit și în conștiința oamenilor. O comunitate care să aibă percepția reală a acestui loc care ne aparține tuturor, că noi toți aparținem unei istorii comune și în desfășurare. Și a unui viitor împreună.

(Interviu realizat de redacția revistei „Atitudini”)

Mihai Vasile în rolul principal în filmul
„Negustorul de amintiri” în regia lui Cătălin Apostol

Concursul de poezie „Iulia Hasdeu”

Concursul de poezie „Iulia Hasdeu”, organizat de casa de Cultură „Ion Luca Caragiale” din Ploiești, sub conducerea unui juriu alcătuit din prof. Mihai Morar, profesor de limba și literatura română și inspector de specialitate și din prof. dr. Cristina Ionescu-Marian, profesoară de limba și literatura română și inspectoare de specialitate, a desemnat, dintr-un număr de peste 150 de texte participante, următorii câștigători:

Marele Premiu – Miga Tabitha de la Colegiul Național „Ion Maiorescu”, Giurgiu • **Premiul I** – Belodi Alexia Maria de la Colegiul Național „Ion Neculce”, București • **Premiul II** – Copil Celestina Anastasia de la Colegiul Național „Andrei Șaguna”, Brașov • **Premiul III** – Coman Mihaela Bianca de la Colegiul Național Pedagogic „Perpessicius”, Brăila • **Mențiune I** – Ciochia Claudia Bogdana de la Colegiul Național „Gheorghe Lazăr”, București • **Mențiune II** – Constantinescu Teodor Eduard de la Colegiul Național „Gheorghe Lazăr”, București • **Mențiune III** – Blendea Ana Maria de la Colegiul Economic „Virgil Madgearu”, Constanța.

Revista ATITUDINI publică în acest număr Marele Premiu al concursului, obținut de Tabitha Miga de la Colegiul Național „Ion Maiorescu” din Giurgiu, în aranjarea în pagină a concurenței.

Un loc gol

Peste mare se așterne frumos
Un fel de gheață cufundată-n fum,
Care încearcă să iasă la suprafață.

Nu știe că-i un loc diferit,
În care verdele întors pe dos
Nu e viață.
E doar o lacrimă de la soare
Primită-n timpul nopții,
În care plângeam
Privindu-mă în fereastră.

Fereastră era prietenul meu,
Care mă alina.
Pe fiecare zi ce trecea
Ne cunoșteam mai bine.
Apoi, după un timp,
Uitând de ea, am spart-o...

Acum mă uit la peretele gol
Și mă consfătuiesc cu el.

O lacrimă amară (partea I)

Stând printre frații mei,
Ce adesea mă părăsesc
După orice vânt și furtună,
Îmi ațintesc privirea spre
Cer, abis, apus, răsărit,
Un miligram de lacrimă amară,
Pătrunde exact în intersecția
Dintre pupila și irisul meu.
Interesant i-un fapt:

Se dilată doar în intersecție,
Nevrând să pătrundă în adânc...
Înainte de a-mi aținti
Privirea în jos,
Pentru a scoate acea picătură
De lacrimă amară,
O ultimă firavă rază,
Se așterne în taină
Pe pieptul meu lins,
De atâta amar dizolvat.
De concentrație infimă și totuși,
Infinită...

Zi în noapte

E noapte sau e zi?
În sufletul meu e lună,
Dar afară e soare.
Urmează peste câteva ore,
Să mă urc pe scara ce desparte
Ziua de noapte
Și noaptea de zi.
Și apoi să mă urc
Pe lună în noapte
Și să m-arunc în mare.
În abisul nesfârșit, nestăvilit
De atâta însingurare,
De care suferim la nesfârșit.
Împiedicându-ne de muntele de
sânge
Scorojit, de atâta vreme îmbibat,
Parcă înadins de mine și de tine.
Ochii mi-s uscați de-atâta acreală
Și umezi de-atâta triumf.
Sperăm cândva,
Că dacă aș fi marea,

Ar fi destul pentru mine
Acum...

Aș vrea să scap de ea,
De sângele nesfârșit de apă.
Acum, am ieșit la mal,
Oglindindu-mă în ce-am fost,
O mână iese din umărul meu
Și mă scufundă încet, înapoi,
Niciun efect, acum ce-a fost
A fost.

Neuitat pentru mine,
Îngropat de ține
Urât de mine,
Disprețuit de tine
Și totuși uitat de tine.
Vreau să dau înapoi
De ce m-am făcut vinovat,
Neuitat, acum
Mă dau pe mine,
Dar ce folos,
Nici eu nu m-am iertat...

Personalitatea mea în alb și negru

Doar o mică surdină
De minus C5 se mai aude,
Parcă pianul ar vrea să verse lacrimi
Pe clapele de bemol sau diez,
Care urcă sau coboară?
Câteodată mă întreb dacă...
Diezul este egoismul meu
Dus la rafinament.
În timp ce bemolul
Ar fi latura mea amiabilă.
Dusă într-un final la malul
Dintre negru și alb.

Lupa cu hiperbole

O ultimă amintire,
O ultimă scrisoare îmbibată
Cu...
Cerneală incoloră, amară,
Lăsată pe pieptul meu străpuns,
Înclinat ba la stânga,
Ba la dreapta...
Totuși, rareori pe centru
O dâră de „ă”,
Care mi-aduce aminte de roz,
Sau poate de negru cenușiu.
O, dacă aș fi privit mai bine
Prin lupa
Cu hiperbole...

Din albumul „Traversând Ploieștii” de Alin Tomozei (vol. III), aflat sub tipar

1965 – Bulevardul Republicii (fostă Calea Câmpinii/ Regele Ferdinand I), mergând spre zona de Nord, în plin proces de sistematizare urbană (noile blocuri E6, E5, 210, 209 208, 20u și 201).

1981 – În prim-plan fosta casă Ghiță Ionescu Zaplan (fost consilier comunal și ofițer al stării civile), construită în anul 1860, situată la intersecția Bulevardului Republicii cu strada Vasile Lupu, vis-a-vis de Catedrala Sf. Ioan Botezatorul.

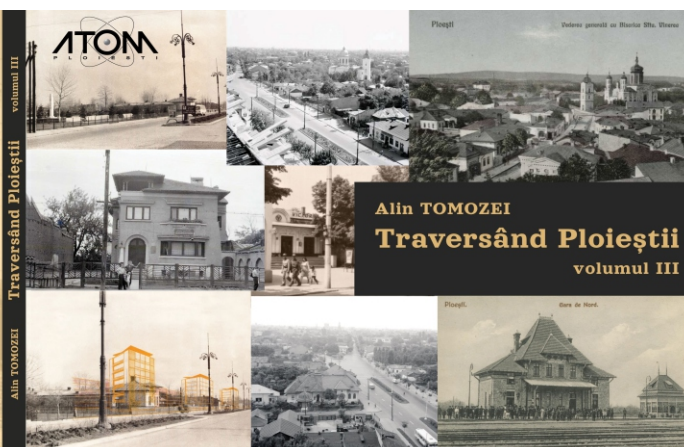
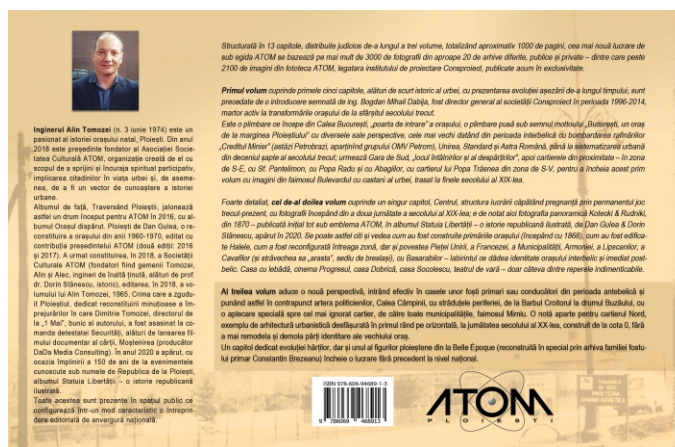
Un inedit voiaj în timp și spațiu prin lumea Ploieștiului de odinioară

(prefața volumului III din albumul *Traversând Ploieștii*)

Volumul de față, al III-lea, editat și realizat de către Alin Tomozei, un om pasionat de istoria urbei natale, vine și încheie într-un mod inspirat călătoria prin timp și spațiu pe care această veritabilă monografie vizuală a orașului Ploiești ne-o propune. Trilogia aceasta, cuprinzând un tezaur fotografic salvat de la anonimat și poate dispariție, nu apare din neant, ea se circumscrie unui trend care se manifestă cu pregnanță la Ploiești în ultimele două decenii și anume acela al recuperării trecutului așezării și al pasiunii citadinilor de a înțelege acest trecut. Preocupările acestea pentru scrierea și cunoașterea istoriei orașului apar spre sfârșitul veacului al XIX-lea, iar la finalul perioadei interbelice Mihail Sevastos vine și realizează Monografia orașului Ploiești, publicată în anul 1937, prima mare sinteză a veacurilor trecute peste oraș. Cartea lui Mihail Sevastos este astăzi un document în sine, imaginile din cuprinsul ei, unele singulare, fascinează și astăzi pe cititor, îndemnând spre visare la trecut și la o „epocă de aur” suspendată între „La Belle Époque” și mirajul interbelic al orașului auriului negru, ori al interogației „Ce bei?” Textul lucrării lui Mihail Sevastos este, inevitabil, perimat de trecerea timpului, însă imaginile au aceeași valoare și strălucire, devenind de la an la an mai relevante. Iată de ce Alin Tomozei mizează, cumva, pe o „rețetă” care, judecată din perspectiva aserțiunii anterioare, transformă, pe zi ce trece, monografia fotografică *Traversând Ploieștii* într-un valoros demers care, poate, va străbate timpul, mărturisind generațiilor viitoare despre un oraș și metamorfozele sale într-un secol al extremelor așa cum a fost veacul al XX-lea. Volumul al III-lea, și ultimul al călătoriei vizuale prin timpul și spațiul Ploieștiului, utilizează, precum în cazul celorlalte două părți ale lucrării, un inventar bogat de imagini. Sunt 868 de fotografii provenind din mai multe colecții private ori arhive. Cea mai mare parte a imaginilor inserate în

volumul de față au ca proveniență fototeca „Atom” Ploiești (nu mai puțin de 631 fotografii utilizate), o fototecă apărută prin utilizarea materialului vizual creat de către Consproiect Ploiești și Uzina 1 Mai Ploiești de-a lungul existenței lor, la care se adaugă alte 98 de fotografii din Colecția Marta Brezeanu, imagini puse la dispoziție cu generozitate de familia Brezeanu; mai contabilizăm colecțiile Carol Nicolae Debie, G. N. Stoicescu, Dragoș Săfticu, Virgil Iordache, Gabriel Stamate, Ioan Ștefănescu, Mircea Gociman, precum și utilizarea Fondului Fototecă al Arhivelor Naționale, dar și Arhiva societății „24 Ianuarie” din Ploiești. Acest bogat și divers inventar vizual, completat și de câteva repere cartografice, reprezintă sursa documentară atent selecționată și distribuită, de-a lungul a opt capitole, în cuprinsul narațiunii lui Alin Tomozei. Traversarea Ploieștiului, nu în goana prezentului, ci cu plăcerea unei promenade duminicale, a reveriei după o lume apusă, ne duce în prezentul volum prin locuri și epoci diferite, se întrerupe brusc cu un memento cartografic care ne arată amplitudinea transformării orașului prin extinderea granițelor sale în decursul unei perioade

1963 - O vedere panoramică cu Bulevardul Republicii (fostă Calea Câmpinii/ Bulevardul Regele Ferdinand I). În plan îndepărtat se observă Biserica Sf. Vasile.

temporale întinse pe parcursul a două veacuri. Este o rupere de ritm, care ne lasă să privim și să visăm la lumea crinolinelor, a jobenelor purtate cu mândrie de către înalta burghezie ploieșteană. Pentru ca tot acest voiaj în timp să poată fi înțeles de contemporaneitate, Alin Tomozei a realizat într-un ultim capitol și un nomenclator al străzilor, prezentând evoluția de-a lungul vremii a toponimiei locale, dar și localizarea instituțiilor ploieștene etc. În mod evident, și acest volum beneficiază de elementele care sunt absolut necesare unui demers științific, albumul având un aparat critic, indice de nume de locuri și persoane, iar aceste aspecte contribuie în mod fericit la fundamentarea demersului autorului. Călătoria prin timp și spațiu din prezentul volum este una în zona „barierelor” de altădată, adică a acelor zone la capătul cărora orașul se sfârșește pentru a lăsa loc fie vecinătăților industriale, fie celor agricole. Alin Tomozei ne-a propus „traversarea orașului” cu perspectiva bucureșteanului, căci primul volum începe cu Bariera București, locul pe unde se intră în oraș când călătorește de la București ori locul de unde pleci spre capitala țării; iată că acum ne propune „ieșirea din timp și spațiu” prin toate punctele cardinale, începând cu drumul Câmpiniei, prin zona de Nord a Ploieștiului, fie prin vest ori prin est, pe drumul Buzăului și terminând cu vestitul „Câmp al lui Mimi” prin care se iese cumva „clandestin”, spre sudul județului. Primul capitol al volumului și al VII-lea în economia de ansamblu a lucrării lui Alin Tomozei ne relevă Calea Câmpiniei cu vechile sale case surprinse, unele dintre ele, înainte de a fi sistematizate, ca să nu spunem demolate cu brutalitate pentru a face loc blocurilor care străjuiesc zona. Cronologic, fotografiile caselor și străzilor adiacente acestui areal au fost realizate între anii 1954-1985 și reflectă suprapunerea unor realități istorice. Avem astfel imagini ale unor superbe locuințe ale burgheziei citadine, vile eclectice, dublate de micile afaceri ale aceleiași burghezii - în imagini apar

magazine de cartier, dughene, cârciumi cu iz de secol al XIX-lea și pline de poveștile vesele ori triste ale clienților, dar și elemente ale precarității locuirii – case mici care relevă condiția pauperității locuitorilor. Demolarea acestor grupuri de locuințe mizere ale lumpen proletariatului apare în acest context ca un fapt pozitiv, de progres, peste ele se suprapun noile blocuri în care locuiesc „alogenii” mutați din zonele rurale și poftiți în oraș de industrializarea țării, proces al cărei beneficiari fericiți sunt tocmai ei, acești țărani atrași de mirajul urbanului și care-și câștigă existența în fabricile și uzinele mai vechi sau mai noi ale Ploieștiului. În același timp, în mod regretabil, locuințe emblematice cad sub loviturile buldozerelor lumii noi care, în marșul său triumfal, reclădește, fără să menajeze rădăcinile istoriei locale, martelând trecutul. Capitolul următor, al VIII-lea, intitulat Sistematizarea Cartierului Nord, ne introduce în atmosfera socialismului aflat în ipostaza ridicării pe bandă rulantă a blocurilor de locuințe, a complexelor comerciale existente și astăzi, din când în când în acest peisaj, domint de betoanele care se înalță deasupra câmpurilor virane de altădată, se întrezăresc uzina Macazul, fabrica de pâine, rafinăria Vega. Apoi mai apar, timid, imagini ale celor pentru care se construia această lume fericită și, mai ales, nouă: o ședință, cel mai probabil de partid, în care avem melanjul clișeelelor epocii, al laudelor ditirambice pentru lideri și mai ales nelipsitele angajamente și planuri. Sporadic, apar și copii care umanizează betonul dominant, iar chipurile lor radiază bucuria vârstei. Acest peisaj, cumva standardizat și mecanizat, este oarecum rupt de umbrele lumii vechi: în fața Gării de Nord a orașului, ultimul birjar își așteaptă răbdător clienții care preferă Getaxul ori autobuzul proletar în locul trăsurii boierilor de odinioară. În mod natural, moda timpului și „politically correct” înseamnă să trăiești și să te manifesti precum un proletar și nu să împărtășești stilul de viață al „exploataților”... TRAVERSÂND PLOIEȘTII, Capitolul IX al trilogiei vizuale ne propune o trecere în fugă prin Cartierul de Vest al Ploieștiului. În anii '30, când la mare distanță de centrul orașului aici se inaugura Gara de Vest a orașului, presa locală definea maidanele din acest punct cardinal al urbei drept locul unde „a înțărcat mutu' iapa”, trimiterea fiind evidentă la distanța mare față de casele de la marginea Ploieștiului. Așadar, pe o mare porțiune

din acest areal regimul chiar poate legitima expresia lumea nouă. Peste câmpul unde altădată zburdau animalele ploieștenilor au răsărit blocuri, câteva centre comerciale. Există și excepții: pe strada Gheorghe Grigore Cantacuzino, rebotezată de regimul comunist 23 August, sistematizarea înseamnă demolarea masivă a locuințelor mai răsărite ale burgheziei locale. Rareori câte o locuință mai scapă de furia demolatoare, o astfel de excepție este Casa Gociman, casa unei familii a burgheziei locale, care în perioada interbelică a avut o afacere în domeniul transportului de călători, fiind cumva precursora transportului public municipal de călători din prezent. Din zona de Vest, Alin Tomozei ne propune un salt spre Sudul orașului, călătoria pornind din proximitatea centrului Ploieștiului, de la emblematica biserică Sf. Vineri și la fel de vestita Școală nr 21, o unitate de învățământ de referință în domeniul educației ploieștene și având ca punct terminus Bariera Bucovului, locul unde se iese din oraș pe drumul spre Buzău. Se merge apoi pe străzile Poștei, Praga unde virtualul vizitator privește dughenele comercianților de altădată, dar și cochetele vile ale burgheziei locale care și astăzi mai pot fi admirate pe strada Praga. Ultima zonă a Ploieștiului, pe care autorul ne-o prezintă, este aceea a marginalului Mimiș, un loc în care rezervoarele uriașe ale Rafinăriei Astra străjuiesc sărăcia extremă a numeroaselor familii înghesuite în colibe ridicate din chirpici, la finalul secolului al XIX-lea. Prin Mimiș vizitatorul trece în goană (la propriu și la figurat) căci aici se trăiește într-o buclă a timpului, a unei istorii care se repetă la infinit: Mimiș este loc al sărăciei extreme, al marginalilor societății. Cu toate acestea, imaginile oamenilor de aici sunt mult mai vii și mai animate în raport cu artificialul betoanelor, al străzilor pustii și al meselor goale din cantinele impecabile care apar în celelalte capitole. La fel de interesant este și capitolul al XII-lea al monografiei vizuale a orașului Ploiești, întrucât ne îndeamnă la o anume reflecție prin alăturarea celor mai relevante hărți ale urbei, pornind de la excelenta realizare a lui Carol Nicolae Debie, cel care, fiind un cercetător și un bun cunoscător al istoriei ploieștene, a realizat o primă reconstituire a orașului Ploiești înainte de take off-ul industrializării de la finalul secolului al XX-lea. Celelalte hărți, realizate în diferite perioade de timp, conturează și ele dinamica Ploieștiului în secolul

al XX-lea, iar privitorul acestor documente cartografice va înțelege categoric impactul pe care industria petrolului l-a avut asupra așezării. Capitolul al XIII-lea al lucrării lui Alin Tomozei, intitulat „Figuri ploieștene de început de sec. XX” este unul inedit și care, în mod evident, sporește valoarea lucrării, întrucât cuprinde elemente de viață cotidiană din prima jumătate a secolului trecut, ipostaze ale vieții private ori publice ale familiilor de vază ale orașului. O întreagă garderobă defilează cu parfumul crinolinelor și jobenelor de odinioară, pentru ca mai apoi ușile caselor să se deschidă și să ofere privitorului saloanele cu nelipsitele plane, somptuoasele birouri și biblioteci ale proprietarilor. Excursii în natură ori în zona petroliferă, fulgurante momente ale unor ceremonii oficiale alături de regele Carol al II-lea completează strălucirea high-class-ului local. De prisos să mai spunem că este meritul lui Alin Tomozei de a fi reușit să ajungă la aceste comori și de a-i convinge pe deținătorii lor să întreprindă generosul act de introducere în circuitul public al acestor valoroase ipostaze ale istoriei acestui spațiu. Iată de ce se cuvine să subliniem onorantul gest făcut de doctor Mihai Chiriță și de către Marta și Bogdan Nasulea de a oferi fotografiile care surprind două ilustre familii ale Ploieștiului de altădată: familia bancherului G. N. Stoicescu și familia omului politic Constantin Gh. Brezeanu, fost primar al urbei. Și, nu în ultimul rând, la fel de lăudabil este și gestul domnului Dragoș Săfticu de a oferi o serie de imagini inedite din viața urbei din prima jumătate a secolului al XX-lea. Ultimul capitol care încheie în mod inspirat „traversarea Ploieștiului în timp și spațiu” ne propune, în cazul în care ne dorim un tur istoric, o identificare a locurilor instituțiilor, reperelor economice, fie ele întreprinderi, hoteluri, cinematografe ori restaurante celebre, prin oferirea unui ghid al străzilor în care Alin Tomozei a corelat succesivele schimbări ale toponimiei stradale de-a lungul a două secole. Demersul său nu este unul exhaustiv, de altfel autorul nu și-a propus așa ceva, ci doar unul punctual și focusat pe câteva repere. Salutăm însă faptul că la două decenii de la apariția ultimului demers similar făcut de inginerul Jean Paltane, realizatorul unui Ghid al Municipiului Ploiești, Alin Tomozei vine și aici cu o contribuție care completează în mod fericit aceste aspecte ale istoriei locale. Încheiem succinta noastră privire asupra volumului al III-lea al monografiei vizuale Traversând Ploieștii, felicitându-l pe autor pentru demersul său, pentru contribuția la cunoașterea istoriei urbei natale, ca și pentru salvarea și punerea în circuit a acestor valoroase colecții de imagini, care în mod clar, peste timp vor avea o mare însemnătate. În același timp, recomandăm iubitorilor istoriei în general și iubitorilor Ploieștiului să parcurgă aceste trei minunate volume cu bucuria de a fi martorii privilegiați ai unui inedit voiaj în timp și spațiu prin lumea Ploieștiului de odinioară.

PASAJUL „Take Ionescu”

Renovat de curând, pasajul subteran din fața fostului magazin Omnia, denumit Pasajul „Take Ionescu”, va fi decorat cu imagini din orașul de odinioară printr-un parteneriat încheiat între Primăria municipiului Ploiești, reprezentată de dl primar Andrei Volosevici, și Societatea Culturală ATOM Ploiești, reprezentată de președintele ei, dl ing. Alin Tomozei.

Proiectate pentru formatul 1,5x3 m, imaginile interbelice (și imediat postbelice) vor fi însoțite de un scurt text explicativ; revista noastră publică în avanpremieră imaginile care se vor regăsi în pasaj.

Ploiești – Strada Lipscani

Halele Centrale

Ploiești – Gara de Sud, 1938

Centrul Civic, 1939

21 Ploiești – Primăria

Centrul Civic

Trăiește și tu, orașul diferit!

Ivone Scărlătescu

Ivone Scărlătescu (n. 1961, Ploiești). Inginer, în prezent manager de proiect și facilitator național în învățământul nonformal – București. Înființează atelierul literar „913 Timișoara”; a publicat *Irizații caline* (versuri, 2009) și este coautor la volume editate de Asociația de Educație și Dezvoltare Urbană din Ploiești, începând cu 2017; articole în reviste și ziare bănețene. Blog personal: *Confesiuni spirituale* (<http://ivonescarlatescu.blogspot.com>).

Centriphery este proiectul de dezvoltare urbană a unui oraș și are cea mai mare rată de răspândire în localitățile din România, dintre cele care vizează în special identitatea culturală. Centriphery este acel proiect european, creativ, interdisciplinar, incluziv și intergenerațional, care oferă cultură „în mai multe straturi”, implică artiști de anvergură națională sau internațională, adică profesioniști de rang înalt, ce pot intra într-un dialog intens cu artiștii locali și cu cetățenii participanți din zonele, cartierele, străzile oricărui loc care profită să aplice și să aducă proiectul la ei acasă. Combinația de instalații și creații performative-artistice are la bază miturile și narațiunile locale sau naționale, iar în acest sens ele sunt puse în valoare ca o punte spre viitor. Aceasta este forma care încorporează și atrage o comunitate de cartier ce poate deveni interdisciplinară și mai ales participativă.

Proiectul deja se organizează în nouă țări de ani buni. În România s-a răspândit în zona Banatului, a Clujului, a Sibiului și la mare. Este un concept complex, care poate fi preluat și accesat de orice oraș, orașel sau sat și căruia i se prevede o mare anvergură în Timișoara, odată cu organizarea Capitalei Cultural Europene, în 2023.

Pentru că fiecare periferie are propriul său centru, Centriphery oferă localnicilor din cartierele așa-numitei „periferii” o voce centrală în explorarea și transformarea narațiunilor și miturilor proprii, dar mai ales îi încurajează să participe la recrearea identităților locale pe baza considerentelor europene. Inițial a fost realizat și apoi răspândit în Cehia, prin evenimente de sfârșit de săptămână. S-a creat o atmosferă informală, unde oamenii veneau să socializeze, să se cunoască, dându-și seama până la urmă că sunt vecini sau că au cunoscuți comuni. Apoi, pur și simplu urma natural etapa când se conectau la cultura locală. Proiectul a luat numele de *Străzi*

deschise și se aseamnă cu ceea ce numim în mod obișnuit „Street Delivery”. Diferența constă în faptul că nu ține doar un weekend pe an, ci el rămâne acolo toată vara. În Cehia au început pe o stradă, iar acum au deja peste 80 de *Străzi deschise*. Cu timpul, inițiativa aceasta de *Străzi deschise* poate schimba perspectiva asupra spațiului public, participanții înțeleg cum să-l îl protejeze, cum să trăiască în el, uneori chiar și cât din acel spațiu să îl lase automobilelor și cât mai rămâne pentru ei înșiși? Privind în perspectivă, înțelegem că, de fapt, în fiecare colț de stradă, pe fiecare arteră se întâmplă ceva și acel ceva e mereu diferit: poate într-un loc vecinii ies și gătesc împreună, în unele locuri sunt mici concerte, chiar individuale, în altele, mici piscine pentru copii, în altul, cei mai în vârstă povestesc ceva despre istoria locală sau discută despre nevoile comunității, iar pe altă stradă se face lectură publică.

De peste zece ani, Timișoara a început cu zilele străzii Eugeniu de Savoya, în București, Centrul Ceh a promovat conceptul în zona cinematografiei: *Documentary Mondays, Fiction Tuesdays sau One World România*. De trei ani există proiectul de la Eforie, cu cinematografe în aer liber. E evident că nu e un concept nou, dar cel vechi a devenit mai complex. În cadrul festivalului Eforie Colorat, pe lângă proiecții de filme, au apărut rezidențe artistice și mai ales artă în spațiul public, iar acum acolo s-a format deja un hub cultural. În Timișoara, în weekend-urile din iulie a avut loc spectacolul *Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte*: marionete gigantice și muzică live. Pregătirile au început din iunie, implicând artiști internaționali, locali și populația din zonă pentru ateliere de butaforie, poster art, dans contemporan sau sunet... Cetățenii au avut posibilitatea să facă parte din procesul de construire a spectacolului, pentru care au fost create 14 marionete de mari dimensiuni și alte decoruri din materiale reciclate, dar să facă și figurație în cadrul aceluiași spectacol sau să ajute la aranjarea spectatorilor zilnic, în formă de spirală.

Sunt sigură că acest gen de proiect este fezabil și benefic Ploieștiului, atât pentru integrare, dar mai ales pentru formarea unei identități culturale și în alte zone ale orașului, altele decât Centrul. E nevoie de dorință, de disponibilitate, curiozitate și interes, mai ales, pentru a pune în valoare o comunitate creativă artistică de care nu suntem conștienți și care necesită de fapt și o altfel de sustenabilitate în perioadele de criză. Așa că întrebarea normală nu e de ce să avem și la Ploiești un așa tip de proiect, ci când și cu cine îl vom realiza?

PĂLĂRIA DAMALAN

Constantin Abăluță

Constantin Abăluță (n. 1938, București) este arhitect, diplomat și autor a peste 60 de titluri de poezie, proză, teatru și critică literară; a tradus peste 30 de titluri din literatura universală (Samuel Beckett, Charles Baudelaire, Boris Vian, Patrick Mondiano, Henri Michaux etc.)

Aflat permanent dincolo de șazecești care acaparau prim-planul vieții literare, Constantin Abăluță a știut să își creeze propriul destin, atent la exigențele profesionale, pe care le consideră cele mai importante.

Debutază cu *Lumina pământului* (colecția „Luceafărul”, 1964), gândindu-și adesea volumele și din punct de vedere grafic și artistic, așa cum se observă de la *ewww/errre* (hors commerce, 1972), la *Aerul mod de folosință* (1982), la romanul *Groapa roșie* (2018) sau la recentul volum de poezie *Coboară ziua lungă cât o viață* (2021), ilustrat cu ciclul de lucrări OEDIP REX (tehnică mixtă) – din care ne-a oferit pentru ATITUDINI un exemplu de „grafică color pe suport deja imprimat: foi de calendar”, alături de „Pălăria Damalan” din volumul de povestiri *Câtiva prieteni imaginari și sfârșitul lumii*, aflat în pregătire la Casa de pariuri literare (CPDL).

De la pălărie a început totul. Așa gândesc acum când toate întâmplările vieții mele mi se perindă prin minte cu acea detașare de care până de curând nu m-aș fi simțit în stare. Există un prag, o limită de stocare, care, odată atins, asigură memoriei o indolență obiectivitate în a tria faptele proprii biografiei. Ceea ce până mai ieri se chema a tăia în carne vie, ori a învârti cuțitul în rană, azi abia poate fi catalogat a răscoli nisipul undeva pe-o plajă ce-ți pare cunoscută.

Era în zi de salariu. Buzunarele îmi foșneau de bancnote și-mi zornăiau de monezi. Un vânticel mă însoțea pe străzi și-mi flutura pantalonii la fiecare pas. Rețin senzația de frig scurt pe care, în ciuda caniculei, această briză o dădea brațelor mele goale. Simțeam fiecare por cum degajă răcoare ca o micuță arteziană țîșnind brusc. Mergeam fără nici o țință, condus parcă de această briză personală care nu clinea frunzele niciunui copac din jur.

Am văzut-o în vitrina turcului : o pălărie de paie Damalan așa cum îmi dorisem dintotdeauna. Mi-am zis că dacă n-o cumpăr acum, n-o s-o mai cumpăr niciodată. Stătea în vitrină cu un aer atât de stingher c-am simțit pe dată cum tânjește după căpățâna mea proaspăt rasă de tânăr chipeș. Așa c-am intrat în

prăvălie și, cu glas stins, am cerut-o. Mi se potrivea perfect. Asta m-a mirat și m-a speriat un pic: până acum tot ce cumpăram avea nevoie de ajustări ca să-mi vină bine. Pălăriile de paie Damalan sunt foarte scumpe, dar nu m-am mai uitat la bani. O faptă eroică, singulară, nu poate fi prețuită în hârtii de bancă.

Am ieșit fluierând din magazin. De sub calota răcoroasă a pălăriei de paie Damalan descopeream că străzile sunt altele decât până acum. Că oamenii-s mai buni, mai obosiți. Că arborii conspiră în favoarea-mi, dublându-și ori triplându-și umbra cât trec eu. Simțeam: cu pălăria de paie Damalan pe cap devenisem *Cineva*.

Cât puteam fi de tânăr pe atunci! Ieșeam prin parcuri, dansam pe terase de vară, călătoream. Anii mi se păreau nesfârșiți și strălucitori ca șinele de tren care se pierd în zare. Într-o seară, la o petrecere în casa unui prieten, am cunoscut-o pe Magda. Părul ei blond și pălăria mea de paie păreau frați gemeni. Asta s-o fi atras și pe ea? Străzile pe care ne-am plimbat în vara aceea ne împleteau umbrele și răsuflările. Orașul căpăta tot mai mult o aură magdalină. Când iubești e simplu: toate lucrurile din jur îți devin prietene. Intimitatea se naște de la sine, e darul zilnic al cerului și pământului. Abia la câteva luni după căsătorie am aflat că Magda avea părul șaten spălăcit. Iar auriul îi era asigurat de o vestită marcă de vopsea germană.

BV 11 MGD este Skoda gri cu care m-am trezit într-o bună zi în fața blocului. E mașina mea, mi-a spus nonșalant Magda : mi-a făcut-o cadou tata, acum un an de ziua mea. Ca să se scuze că nu mi-a pomenit un cuvânt despre mașina ei brașoveană, s-a simțit dator să-mi ofere tot felul de explicații alandala. În fine, am plecat cu ea într-o excursie în munți. Magda conducea excelent, am petrecut o vacanță de neuitat. Aproape că uitasem de părul ei natural care nu-mi plăcea. Aproape că acceptasem zilnica minciună aurie.

Într-o bună zi pălăria Damalan mi-a dispărut. Nu era în cuier, la locul ei, și nicăieri altundeva în toată casa. Magda mi-a adus aminte că o purtasem cu două zile în urmă, când mă dusesem la prietenul meu Nichi. Pun mâna pe telefon, Nichi o caută prin toată casa, dar îmi spune că nu-i la el. După vreo două săptămâni, văd la un centru de copiere din Piața Romană, în vitrină, printre imprimante și mormane de CD-uri, o pălărie de paie ce aducea cu a mea. O fi a băiatului ce lucrează la xerox, îmi zic și trec mai departe. Aștept să vină verde, traversez întretăierea, dar un gând nu-mi dă pace: dacă, totuși, o fi a mea. Îmi înving timiditatea și refac drumul în sens invers. Bref: era pălăria mea. Mi-am amintit că înainte să mă duc la Nichi mă opriseam la centrul de copiere să fac niște xeroxuri. Magda îmi spune: Ești cu

capul în nori, bine că nu șofezică am fi amândoi morți demult. Femeile: ce-are pălăria cu șofatul ?!

Altădată am uitat-o în trenul Galați - București. De data asta ceva îmi spunea că o voi regăsi. Siguranța cu care m-am prezentat la Biroul de obiecte pierdute a uimit-o pe funcționara mărunțică, șleampătă și mioapă care mi-a spus: *Atunci căutați-o singurel. La raionul pălării avem momental decât vreo duzină.* Am recunoscut-o numaidecât, cum să nu recunoști o pălărie Damalan? Mogâldeața s-a foit mulțumită în timp ce completa un formular pe care mi l-a dat la iscălit. *Ați văzut... ați văzut... la noi nimic nu se pierde... repeta întruna.* I-am strecurat un bacșiș pe care și l-a băgat iute în sân bolborosind *Nu trebuia, nu trebuia...* În drum spre casă ne-am oprit la o cofetărie ca să sărbătorim revederea. Pe masa de plastic, lângă cupa metalică cu înghețată de căpșuni, pălăria Damalan filtra imperceptibil aerul și eu îi promiteam c-o să fiu mai atent. *Bine că nu șofez*, îmi venea să-i spun, repetând, nu se știe de ce, cuvintele năroade ale Magdei. Însă m-am abținut la timp, nu se făcea s-o necăjesc... Bucuros, cu pălăria Damalan pe cap, mergeam apăsător, simțind în talpă toate denivelările din caldarâm. Îmi ziceam, iarăși nu se știe de ce, *De câte ori o pierd, străzile mi-o aduc înapoi... De câte ori o pierd, străzile...*

Cam odată pe lună Magda își petrece sfârșitul de săptămână la Brașov, la părinți. Așa că eu rămân singur cu pălăria de paie. Sunt ore liniștite, în care mi-amintesc de când eram burlac, în care lumina ei gălbuie umple casa. Uneori trece și Nichi pe la mine. Jucăm table, ca în copilărie. Prin camere plutește un iz din alte vremuri, așa cum era în zilele de Crăciun sau de Paște. Când mă uit întâmplător pe fereastră, nu mai văd în fața blocului Skoda gri cu plăcuța BV 11 MGD și mă simt cumva ușurat, de parcă mi s-ar fi luat o greutate de pe piept. Nichi își dă seama că ceva se petrece cu mine, mă cunoaște doar foarte bine, și de aceea nu mă întreabă nimic. Trăncănim banalități. Mâncăm pateuri cumpărate de mine de la cofetăria din colț, bem vin de smochine. Îmi arată ultimele desene pe care le-a făcut la computer. Sunt atât de vii, de ciudate, de expresive. Sunt sigur că și pălăria le-ndrăgește.

Merg la Galați cu inima strânsă. A murit unchiul Martin, fratele mamei. Pălăria Damalan a căpătat o banderolă neagră. Nu îi stă rău nici așa. A fost o moarte neașteptată, verii mei sunt copleșiți. Rotesc fără rost pălăria în mână, zgârii ușor cu unghiile banderola neagră. Cimitirul e departe, e cald și trebuie să-mi pun iar pălăria pe cap. Îmi pare rău că am târât-o până aici, dar nu-mi venea să merg singur. De Magda nici nu s-a pus problema, ea a profitat ca să se ducă la Brașov. Mă-ntreb cum ăia de la Banca unde lucrează îi tot dau atâtea învoiri. Pe tren, la întoarcere, îmi fac vânt cu

pălăria. Unchiul Martin a fost ultima mea rudă directă. Pălăria îmi alunecă pe jos și se rostogolește până-n capătul celălalt al compartimentului. Mă reped s-o culeg și fața mea probabil că exprimă atâta disperare, că țăranul de lângă mine mă bate încurajator pe umăr rostind: *Liniștește-te, vecine, că doară n-o zburat pe fereastră...*

N-a zburat pe fereastră, e drept, dar în anul marii furtuni de trei ore calota i-a fost serios avariata de grindină, în avantajul capului meu care a rămas neatins. Doar vreo cincisprezece metri mă despărteau de primul adăpost. A fost o adevărată minune că nu m-am ales cu capul spart. La televizor au arătat oameni ciuruiți de rafalele de gheață : parcă se-ntorceau din război. Magda s-a grăbit să dea acatiste la biserica Sfântul Dumitru. Cât ea era plecată, eu am spălat grijuliu pălăria cu spirt și-am expus-o la soare în balcon. Am făcut toate astea cu gesturi lente, mângâietoare. Aș fi trecut și pe la Damalan să-i mulțumesc că o făcuse nu numai frumoasă, ci și rezistentă, dar bătrânul pălărier era bolnav și de prăvălie se ocupa acum fiul său, un pierde-vară cu care n-aveai ce să discuți. Pălăria strălucește în razele de soare. Îmi place s-o privesc îndelung și să nu mă gândesc la nimic.

Constat că am o droaie de fotografii cu ea. A participat la toate evenimentele importante din viața mea.

O uitam uneori pe la prieteni, nu trecea o săptămână și-o recuperam. Am pierdut-o de câteva ori, dar străzile mi-o aduceau-napoi. Decenii întregi a fost nelipsită din fotografii. Câteva fete au îndrăgit-o, dar nu îndeajuns ca să devină și a lor. A trecut și prin biroul de obiecte pierdute al Gării de Nord. La înmormântarea unchiului dinspre mamă am decorat-o cu panglică neagră și-a fost la înălțime. Pe insula Korfu s-a fâstăcit și-a căzut în agheazmatarul Bisericii Tămăduirii, ne-am speriat și eu, și Magda când scoțând-o de acolo, nu era udă câtuși de puțin. Două luni cât am stat în spital îmi făceam vânt cu ea și ne-nchipuiam colindând pe străzile unor orașe necunoscute. Iar când a dat faliment Banca unde-mi țineam economiile o purtasem îndeajuns ca să nu-i mai pot ascunde nimic. Așa că tot ce am putut face a fost s-o las acasă sub pretext că a mă prezenta în capul gol e mai credibil pentru un proaspăt falit. Dar pur și simplu eram atât de sărac, că nu mai îndrăzneam să mi-o pun pe cap.

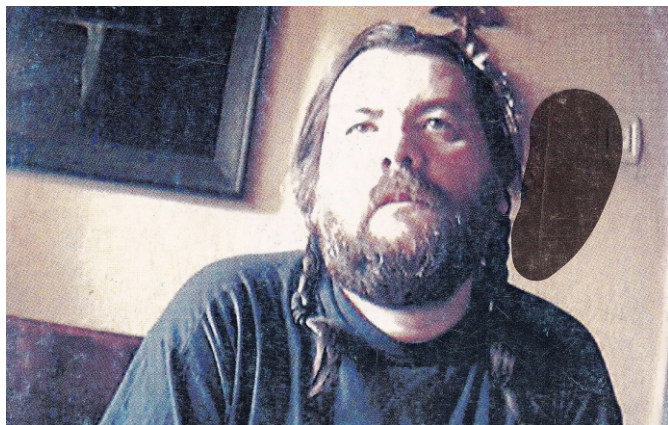
Am uitat-o în fundul dulapului, în întuneric și nopți întregi mi se părea c-aud de-acolo venind un foșnet ori un țuiit. În minte-mi apărea tot mai des imaginea ei din vitrina lui Damalan și-o slabă consolare-mi producea gândul c-o să interzic prin Testament să fiu înmormântat altfel decât cu ea pe cap.

„Ideal ar fi ca poetul să poată locui pe balcon” sau *Ion Stratan între „logica sentimentului și inițiativa cuvintelor” (III)*

— Dan Gulea în dialog cu Ion Stratan —

Publicăm în acest număr ultima parte a interviului luat lui Ion Stratan în 2004 (după cele din numerele din octombrie și noiembrie 2021), apărut la momentul respectiv fragmentar în *Observator cultural* (nr. 215-216, 6-19.04.2004, p. 22-23). Am redat în bold fragmentele care nu au apărut inițial; cuvintele în ghilimele sunt de fiecare dată indicate textual de poet, în cadrul interviului.

Ăsta e de fapt, specific oricărui tratat...

I.S.: Nu este adevărat! Asta spunea Călinescu, la limită, că un critic trebuie să rateze cât mai multe genuri. Una este când scrie Andrei Bodiș, care este poet, și a trecut prin experiența poetică.. alta este când scrie un poet despre un alt poet.. Horia Gârbea... dau un exemplu, și altceva este când scrie o persoană care nu a scris în viața ei un rând... Eu cred că Gheorghe Crăciun nu a scris nicio poezie, este foarte dezinvolt, este suspect de sigur pe sine. Eu cred că este un violon d'Ingres, în care domnia sa își manifestă mai degrabă pluridisponibilitatea intelectuală decât o autentică cercetare empatică și responsabilă asupra poeziei contemporane. Dacă eu m-aș apuca și aș diseca retoric și din punct de vedere al mecanismelor prozei proza generației '80, eu nu știu unde s-ar ajunge! Cam acesta este cazul domnului Crăciun, care crede că în domeniul inefabil al poeziei, care este mai complicat, pentru că el este și legat de perenitatea unor expresii, de perenitatea unor sintagme, de mutarea unor expresii fixe prin expresii perifrastice, de foarte multe lucruri, ținând de la eufonie până la etimologie și sufixe care țin strict de gramaticalitate – domnia sa le lămurește ca Sherlock Holmes. Mie mi se pare puțin suspect.

Da. Este o discuție separată. Și totuși, un critic, dacă există meseria asta, un critic față de care să vă simțiți apropiat?

I.S.: Îl stimez foarte mult pe domnul profesor Nicolae Manolescu, care a arătat la Cenaclul de Luni ce înseamnă aplicarea unor teorii după Barthes, Blanchot sau Derrida pe textul literaturii inedite. Admir foarte mult stilul dlui Cistelean, dar nu cred că sunt printre poeții favoriți. Îl admir pur și simplu pe dl Grigurcu, și pentru că este poet și o personalitate deosebită mi se pare dl. Negrici. Nu întâlnesc, nu corespund prin scrisori cu niciun critic consacrat, pentru că modul decent de a te adresa, eu îl consider că este exclusiv opera literară. Acești critici pe care i-am numit îi stimez foarte mult și mi se par figuri reprezentative ale criticii românești contemporane.

Ce este poezia după 1990?

Poezia după 1990 nu mai este ce a însemnat poezia până în revoluție, pentru simplu fapt că interesul pentru adevărul istoric, pentru trecut, dezmărginit de dogmele comuniste, pentru corespondență, pentru o literatură-document, pentru publicistica politică, pentru eseistica socială, au luat locul la ceea ce era înainte muza poeziei. Deci în primul rând cred că poezia nu mai este după 1990 același tip de tensiune ca adresare spirituală care a fost până în 1990. Poetul de după '90 este în parte un creator diferit de poetul de până în '90. Eu nu știu exact să dau un exemplu sau să mă refer în niște parametri exacți, pentru că nu am publicat până în 1990, din 1983 până în 1990 nu am publicat. Pentru mine a fost mediul natural să public după 1990. Dar văzând librăriile, nu mai primesc acum autori români - poezie cu atât mai puțin, chiar prozatori, ceea ce e foarte-foarte grav. Eu cred că această alergare după latura obiectivă a existenței, care nici măcar nu a produs mari romane la noi, sfâșiarea pânzei demagogice a discursurilor, eliberarea mass mediei, în general a artelor, a făcut ca această delicată floare care este poezia să înflorească ici-colo, ca floarea-de-colț. Înainte era o garoafă, o gladiolă, ceva de uz cotidian. Acum este edelweiss sau orhidee.

Și la Voronca era edelweiss...

I.S.: Exact... rar, greu de apreciat, greu de obținut, chiar ca obiect estetic, referindu-mă la carte, și cu atât mai greu de întreținut. Nu știu ce va fi,

pentru că următorul meu volum, care se numește *Bahamas*, continuă retorica acestor noi coincidențe, cum spuneam, neosuprarealiste, cu toată aura de puțin umor în care se dezbăteau termenii și pur și simplu mă gândesc să îl țin foarte mult pentru sertar, pentru că, în primul rând poezia nu prinde așa cum ar trebui să prindă, corespondent cu efortul intelectual și afectiv pe care îl depune poetul și al dăruirii existențiale și doi – sunt părți ale misterului existenței pe care cred că proza, așa cum o văd eu, le surprinde mai bine. Deci nu privesc foarte departe, dincolo de volumul care se află sub tipar, *Viteza vieții*, la Editura Cartea Românească. Deși scriu în continuare la volumul amintit, proza este un fel de vanitate, să fac un fel de glumă tipic poetică. Poate proza la care scriem nu este de fapt o schimbare de registru dinspre obiectiv înspre subiectiv, așa că eu scriu proză, dar foarte bine, din punctul meu de vedere, s-ar putea să mă fi apucat de un instrument nou de cântat sau să fi învățat automobilism, pentru că tot vorbeam de meseriile poetului. Foarte interesant este că scriu proză cu foarte mare plăcere, cu plăcerea cu care citesc proză românească și străină. E un lucru destul de ciudat. La noi, prozatorii, foarte des, privesc așa cam cum privea Crohmălniceanu peste ochelari și aranja poeziile cu pantoful lui scump din Germania, pe măsuta de la Junimea, privesc foarte *de travers*, dubitativ pe poezi. Sunt subiectivi, sunt metaforici, nu fixează imaginea! Ei bine, foarte multe cărți de proză extrem de importante folosesc poezia în cadrul desfășurării discursului lor. De la *Doctor Jivago* până la *Herzog* al lui Saul Bellow, *Lumină de august* al lui Faulkner, până la Joyce, există poezie, de la metaforă, până la structuri de viziune subiectivă, de la tipul de căutare a expresiei, care numai în poezie este dezghiocarea arhaică sau violent neologistică, există foarte multă poezie în proza sau romanul sud-american. Cam aceasta să fie explicația pe care eu mă aplec cu destul de multă plăcere.

Unde locuiește poetul, locuiește în bibliotecă, stă pe stradă?

I.S.: Ideal ar fi ca poetul să poată locui pe balcon, să aibă hamac, să poată dormi în verile pline de zăpușeală afară pe o saltea pneumatică, să privească cu binoclul către...

Nirvana?

I.S.: Spre *Nirvana*, sau spre *Megadeth*, sau spre *Metallica*, să privească apusul liniștit. Din păcate, poetul locuiește pe corabia mesei lui de scris,

îngrozit că nu-și transcrie metaforele la timp, că va continua tot anul să și le pună pe colțuri de hîrtie, că se va întâmpla un dezastru cu ritmicitatea revistelor literare, că problema literaturii în librării este cum este, că nu se elimină TVA-ul pe cărți, că o parte din colegi consideră că scrie prea mult, că cealaltă parte consideră că nu i-a informat la timp despre ce a scris, și, în general, că obiectul estetic numit carte este privit la noi ca și cum am avea un capitalism de 500 de ani. Nu rentabilizarea culturii scrise este principalul obiectiv al unei societăți cu adevărat europene. Eu cred că ar trebui să fie Legea sponsorizării, să continue statul din toate puterile să susțină cultura scrisă, pentru că știi bine, stimate dle DG, că nu facem demagogie, că este vorba de rostirea noastră de zi cu zi și a copiilor noștri în casă și la școală, este vorba de nuanțarea adresării, care este o nuanțare și afectivă, deci noi vom deveni mai complecși, vom vorbi mai mult, vom cunoaște mai multă lume, cineva va înțelege mai ușor că ținem la el, cineva va înțelege mai ușor că nu ținem la el, deci este o chestie ontologică, nu? Aici nu suntem la niciun fel de impostură în care cineva să susțină interesat cultivarea limbii române. Asta e o tâmpenie, pentru că nu discutăm despre limba română și limba străină ca Pruteanu. Noi discutăm despre faptul că copiii au început să vorbească absolut mizerabil, când nu sunt vulgari, spun niște anglicisme înspăimântătoare, că practic computerele ocupă tot timpul atunci când nu sunt în discotecă sau în sporturi extreme, că nu-i interesează decât banul și că dacă nu pleacă din țară, s-au hotărât să fie violenți și, Doamne ferește!, băutori în exces. Deci asta este problema: noi vorbim mai bine, deci suntem mai complecși. Cine nu vrea să fie mai complex? Și un robot vrea să fie mai complex, și un computer, dumnezeul tinerei generații, vrea să fie mai complex, iată că numai intelectualul român cu putere nu vrea ca tinerii să fie mai complecși. Bine, eu am dat pentru cartea *Pământ vinovat* să obțin cei doi sponsori telefon la 250 de sponsori. Și nu o dată! De nenumărate ori. Deci până la urmă, după 250 de sponsori din *Who's who Romania*, am obținut două sponsorizări. Asta spune ceva! Când auzeau de sponsorizarea unui volum de poezie, chiar cu o sumă mică, aveau impresia că le vinzi chiar bilete pe Lună. Rămâneau așa uimiți... era ceva între a le propune striptease și a-i îndemna să călătorească fără bilet.

Asta pentru că nu au făcut lucruri din astea niciodată, nici nu au mers pe Lună, nici...

I.S.: Exact!

Lița Salomia și ficționalizarea. O relectură sadoveniană

Magda Răduță

Magda Răduță este conf. univ. dr. la Departamentul de Studii Literare, Facultatea de Litere. Cea mai recentă carte publicată: *În context. O lectură sociologizantă a literaturii române în ultimul deceniu comunist* (București, Editura MNLR, 2019). Alte publicații: „Nici mănuși, nici milă”. *Trei pamfletari interbelici* (București, EUB, 2013), editarea antologiei „Îi urăsc, mă!”. *O antologie a pamfletului, de la cronicarii munteni la Pamfil Șeicaru* (București, Editura Humanitas, 2017).

Că literatura lui Sadoveanu e ceremonios-teatrală, că personajele sale trăiesc mai ales prin limbaj și, cu deosebire, prin dialog, se știe, practic, dintotdeauna. Și că dialogul acesta are un larg scop didactic, cu rădăcini maieutice și cu o ceremonie interacțională în sine, s-a demonstrat – cel mai convingător, de către Monica Spiridon, în *Sadoveanu: divanul înțeleptului cu lumea* (1982), care așază cuplul maestru-discipol în centrul înțelegerii literaturii sadoveniene. Mai rar s-a observat că, uneori, personajele „cheamă” legile povestirii, le resimt ca necesare și le invocă drept obligatorii. Pe scurt, ele sunt construite cu o știință a spunerii-de-poveste, iar spunerea aceasta e un alt cuvânt pentru ficționalizare, nu doar o fascinație pentru modelul oriental (sunt proze de dinainte de etapa strict orientală al lui Sadoveanu în care se observă aceasta) ori pentru vreun tipar folcloric difuz.

Sunt două povestiri în *Hanu Ancuței* (1928) care ies din schema consacrată a narațiunii lineare (cu o singură voce narativă, cum se spune la școală): *Negustor lipsan*, văzută de N. Manolescu în *Sadoveanu sau Utopia cărții* ca un interludiu cu rol de marcă a diferențelor temporale, și *Istoria Zahariei fântânarului*, ultima povestire a volumului. Par la prima vedere înrudite – construite în secvențe dialogate, ca o succesiune de întrebări și răspunsuri, ele se diferențiază însă prin mult mai mult, și în primul rând prin scop: Dămian Cristișor e acolo ca să informeze despre prezentul în schimbare și despre cum e lumea din altă parte, fântânarul ca să spună o istorisire de demult, din vremea lui Duca-vodă. Cam cu jumătate de gură o spune, și împins de la spate de mătușa Salomia – o rezistență ce poate fi citită și drept prim semnal al diferenței: niciun povestitor, nici măcar sălbaticul cioban de pe Rarău, nu șovăie prea

mult când e invitat să povestească ceva, și nici nu are nevoie de „dublaj” al vocii, toți se descurcă singuri până la capăt. Zaharia, nu – *istorisirea* lui e de fapt spusă de lița Salomia, iar maniera prin care Sadoveanu pune în text această trecere de la istorie la istorisire e una dintre cele mai limpezi din proza lui, și din foarte multe proze interbelice. Și mai este o trecere marcată aici: trecerea de la erou la personaj, act de naștere a ficțiunii.

Într-o demonstrație de o uluitoare simplitate, Catherine Collobert, profesoară de filosofie antică la Universitatea din Ottawa, analizează episodul din *Odissea* în care, ajuns la curtea regelui Alcinou, Ulise e invitat la ospățul la care e chemat să cânte aedul orb Demodokos (cânturile VII-IX). Ulise îi cere cântărețului o poveste anume: episodul calului troian; și mai are o dorință pentru acest *special request*: să cânte *kata moiran*, „cum se cade, cum e potrivit” (Coșbuc traduce *pe placul meu*, Murnu – *așa frumos*, iar Dan Slușanschi – *cu har și dreptate*). Vrea, așadar, să audă o poveste pe care o cunoaște și de adevărul căreia e singurul care poate să dea seama – el e cel care a participat direct la asediul Troiei, nu îndepărtații feaci, el a fost eroul, cunoaște cum s-au petrecut faptele, el știe, pe scurt, adevărul. Dar, odată sfârșit războiul, Ulise nu mai are ce face cu acest adevăr – el nu mai e decât un erou, și ceea ce își dorește e să fie personaj. Pentru Catherine Collobert, diferența între aceste două categorii e una de poziționare față de adevăr: lui Ulise îi e nefolositor să știe despre calul troian (știe numai el, e un adevăr inutil), e mult mai important să audă (adică, de fapt, să afle) *povestea* despre calul troian, așa cum a fost ea prefăcută în legendă – adică nici adevărată, nici falsă (tot el, și nu altcineva, putând să-și dea seama de falsitatea din spusele lui Demodokos). *Kata moiran* e semnul acestei modificări: gloria, măreția, excelența lui Ulise nu se nasc din faptele lui, ci din faptele spuse, povestite „cum se cuvine”.

Ce caută lița Salomia lângă Ulise? Cam același lucru: o spunere „cum trebuie”, în legile comune ale povestirii. Nici ea, nici toată lumea strânsă la han n-are ce face cu adevărul; când Zaharia fântânarul îl enunță (la timpul prezent), nu-l întâmpină decât o exclamație de stupeoare:

„- Care întâmplare? întrebă iar, alene, fântânarul.

- Întâmplarea aceea când te-a chemat boierul de la Păstrăveni la curte și ți-a poruncit să-i cauți apă în acea poiană.

- Așa-i, încuviință Zaharia. Mă cheamă și-mi poruncește: să-mi găsești apă și să-mi sapi o fântână în

poiana lui Vlădica Sas. Acolo are să facă popas, în toamna asta, mare vânătoare domnească – și trebuie apă.

Zaharia fântânarul se opri.

- Ei? îl îndemnă comisul.

- Atâta-i.

- Cum atâta? scutură din cap lița Salomia. Vină-ți, bădiță, în simțire, și spune toate: cum ai mers cu dânsul la fața locului și-ai bătut cu piciorul în pământ ici, ai bătut cu piciorul în pământ colo [...]. Spune, omule!”

Îndemnul de a-și veni „în simțire” e esențial pentru momentul ficționalizării: când toți se așteaptă la *arétè*, la glorie (pe care au primit-o din plin până acum – povestirile celorlalți au avut și fabulos, și rememorare duiosă, și sângeroase răzbunări), întoarcerea la factual e o rătăcire condamnată, care rupe convenția ficționalizării și o sărăcește. De aceea intervine (cu indicații scenice, efecte sonore, interpretare pe voci) lița Salomia: ea știe „simțirea”, cunoaște ingredientele obligatorii ale dramatizării, stăpânește perfect modelul lui „cum se cuvine”. Așa se cuvine: cu joc de scenă, epitete ornate și figuranți („te poftesc aici c-un pahar de cleștar, să-ți dau să bei

din el lacrima pământului”; „și-și lepădau robii sudoarea cu palma de pe frunte și întrebau...”), cu Zaharia personaj și nu erou („cărăușii aduceau și clădeau piatra pe pajiște, și bădița Zaharia sta pe-o coastă, într-un pădul de frunzar, și se uita la dânșii și tot gusta dintr-un urcior”) și, mai ales, cu refuzul net al simplului (adică inutilului în ordinea ficțiunii) adevăr: „Stai, bădică Zaharie, că nu-i așa, urmă răzând lița Salomia, căci eu am spus acestor oameni ce-ai văzut și ce știi dumneata, și te-am lăudat”.

„Stai... că nu-i așa” e perechea lui „vină-ți în simțire” de mai sus – nu așa se face, nu e *kata moiran*, normă în lumea „povestită”, construită în jurul spunerii ficționalizante. Pe lângă nenumăratele personaje care văd și știu înțelesuri ascunse ale lumii (din seria lui Leonte Zoderul, pădurarului Peceneaga și a tuturor celorlalți), iată că proza sadoveniană mai are și altfel de știutori: cei care sunt conștienți de legile și imbricările povestirii.

Referințe bibliografice:

Mihail Sadoveanu, *Opere 8. Venea o moară pe Siret. Țara de dincolo de negură. Hanu Ancuței*, București, ESPLA, 1957;
Catherine Collobert, „L'Odysée ou la naissance de la fiction”, *Revue philosophique de la France et de l'étranger*, 2004 (tome 129), nr. 1, pp. 15-26.

Theodor Aman - Un pionier al plasticii românești moderne

Luiza Bunbănac

Luiza Bunbănac (n. 14.XII.1974, Câmpina) a urmat studiile de licență în domeniul Istoriei și Teoriei Artei la Universitatea Națională de Arte din București și este licențiată în Arte Vizuale. Domeniile de interes și cercetare se îndreaptă

în principal către Istoria Artei Românești a secolului al XIX-lea, însă în strânsă legătură sunt și aspecte ale învățământului artistic românesc din secolul al XIX-lea și cercetarea muzeală. A participat la conferințele susținute în cadrul Universității Naționale de Arte din București, tema ultimei comunicări fiind *Copia-între formație artistică și vocație; Grigorescu, copist la Muzeul Luvru*.

Pentru istoriografia artistică, Theodor Aman reprezintă astăzi, poate mai mult ca oricând, o provocare. „Reașezarea” lui în contextul culturii românești și exacta lui încadrare stilistică (ce par a fi încă dileme) conduc către interpretări noi.

Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Ploiești propune, începând cu data de 17 septembrie și până la sfârșitul acestui an, expoziția temporară „Theodor Aman - Un pionier al plasticii moderne românești”, organizată la una dintre secțiile sale,

Muzeul Memorial „Constantin și Ion Stere”, Bucov. Marcând „Ziua Patrimoniului European”, în cadrul căreia muzeografii invită publicul să aibă acces la lucrările aflate în depozite, expoziția marchează totodată două momente legate de existența pictorului: aniversarea a 190 de ani de la nașterea artistului (20 martie 1831) și comemorarea a 130 de ani de la moartea acestuia (19 august 1891).

Ioana Constantin și Ioan-Sorin Lungu, muzeografii și curatorii expoziției, propun o selecție de lucrări din patrimoniul Muzeului Județean de Istorie și Arheologie Prahova, oferind o grilă de lectură semnificativă pentru evidențierea activității de pionierat în arta românească modernă a pictorului Theodor Aman.

Lucrările prezentate atât sub raport tematic (compoziția istorică, portretul, natura statică, scena de gen), cât și sub raport tehnic (ulei, gravură în acvaforte, litografie, artă decorativă) sunt un produs al unui context istoric, politic și artistic care a provocat mutații în arta românească din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Citirea lucrărilor, afișate fără un parcurs cronologic, în legătură cu acest context bogat în reflecții fertile, fără de care modernitatea lui Aman nu poate fi înțeleasă.

Născut și educat într-o perioadă de transformări cardinale ale societății românești, contemporan cu reformatorii generației pașoptiste care au determinat

„deșteptarea” României, Theodor Aman a fost considerat în domeniul său de activitate (pictor și profesor-fondator al Școlii de Belle Arte București, dar și organizator redutabil al vieții artistice bucureștene) *inițiatorul* recuperării, sincronizării și apoi depășirii unei culturi vizuale de factură clasică (academistă). Vizitatorul acestei expoziții va descoperi o afiliere a pictorului la curentele artistice occidentale, identificând prin lucrările expuse elemente ale noului limbaj vizual și noi tehnici artistice după a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Dar să ne oprim, pe rând, la fiecare dintre ele.

Cele două lucrări de gravură în acvaforte expuse, *Ion Eliade Rădulescu* și *După mure*, au intrat în patrimoniul Muzeului Județean de Istorie și Arheologie Prahova prin achiziție în perioada 1966-1969. Parte dintr-un lot realizat în timpul vieții lui Aman, ele se înscriu în perioada de maturitate a creației pictorului. Aman a văzut în gravură posibilitatea de răspândire a imaginii datorită multiplicării. Stăpânind desenul, baza educației artistice, grație formației academiste de la École des Beaux Arts Paris, pictorul va dezvolta la perfecție această tehnică, merit ce va fi încununat cu primirea sa ca membru al *Société des aquafortistes* în anul 1875 în a cărei colecție se păstrează astăzi câteva gravuri ale sale. El a fost primul pictor-gravor din spațiul românesc. Gravura va fi folosită de Aman ca un mijloc pentru revelarea frumuseții vieții de la țară (*După mure*) sau răspândirea imaginii unor personaje istorice (*Ion Eliade Rădulescu*).

Alături de lucrările de gravură sunt prezente în expoziție două litografii: „Mihai Viteazul contemplând capul lui Andrei Bathory” și „Cea din urmă noapte a lui Mihai Viteazul”. Această tehnică a cunoscut o răspândire foarte largă în Occident în secolul al XIX-lea, pe fondul propagării ideilor și idealurilor legate de unire și independență. Ea va fi

folosită de Aman ca mijloc de popularizare, contribuind la sprijinirea acțiunilor politice în vederea înfăptuirii unirii și independenței naționale.

Litografiile după compozițiile istorice prezente în expoziție sunt mărturii ale importanței pe care Aman a acordat-o acestui gen artistic pe care îl prețuia, considerându-l „genul artistic cel mai complex”. Lucrarea „Cea de pe urmă noapte a lui Mihai Viteazul”, pentru care a efectuat o temeinică documentare, cercetând ambianța socială, preocupându-se pentru cercetarea adevăratului chip al domnitorului valah, a fost executată în perioada studiilor la Paris în anul 1852. Multiplicarea acesteia va fi încredințată spre litografiere reputatului artist francez Adolphe Mouilleron (supranumit „*prince des litographes*”). Litografiile ce conțin figura domnitorului vor deveni instrumente de modelare a conștiinței unei națiuni tinere, ce trebuia să se afirme și să se înscrie în mișcarea europeană a plasticii – unde Aman își făcuse un loc meritat.

Femeie cu pălărie

despre mentalitate, veșminte, bijuterii, fizionomii, fără investigarea psihologică a personajului reprezentat.

Aman se va îndepărta de acest gen de reprezentare aproape mimetică. În portret el caută să investigheze psihologic modelul, în special atunci când acesta era membru al familiei. Creat după metoda realistă, portretul din expoziție ne înfățișează o femeie într-o atitudine simplă, firească, enigmatică, fără atribute și artificii vestimentare. Se știe faptul că soția pictorului, Ana Aman, devine muza constantă, arhetipul și idealul frumuseții feminine, regăsită în diverse ipostaze în pictura lui Aman. Îndrăznim, așadar, să afirmăm că, poate, „Femeia cu pălărie” să fie o ipostază a soției lui Aman.

Am lăsat la urmă o piesă rară din creația pictorului, păstrată cu mare mândrie de Muzeul Județean de Istorie și Arhitectură Ploiești: *Lada de zestre* cu ferecătură de metal argintat. Piesa ce a participat la ampla expoziție dedicată operei lui

Cea din urmă noapte a lui Mihai Viteazul

Theodor Aman, la Muzeul Național Cotroceni în anul 2011, a fost dăruită de către pictor la căsătoria lui Petre Grădișteanu cu Elena Grădișteanu în anul 1887 și păstrează dedicația artistului. Cu un desen pregătit ce se află astăzi la Cabinetul de Stampe al Bibliotecii Academiei Române, această tipologie de artă aplicată este o dovadă că, alături de portret și compoziția istorică, Aman era neîntrecut și în alte genuri artistice. Pe capac se regăsește o scenă câmpenească, ce surprinde momentele de bucurie și entuziasm din viața tânărului pe care îl cercetează sub raportul costumului

și al datinilor. Tema va fi frecventată de pictor mai ales în ultima parte a vieții. Pe partea frontală se află o scenă de gen, înfățișând o secvență din viața burgheziei, o lume care, dacă ne gândim la obârșiile pictorului, nu îi era deloc străină. Aman ne arată o lume modernă și mondenă, rod al deselor călătorii la Paris și al asimilării noutăților din pictura occidentală. Pe lateralele piesei regăsim alt gen artistic, natura statică, prin prezența florilor de liliac (motiv recurent în pictura lui Aman) și a florilor de trandafir.

Lucrările lui Theodor Aman din expoziția în curs depășesc propria epocă, „vorbind” oamenilor din toate timpurile despre ideile și emoțiile care definesc condiția umană. Și din acest motiv expoziția este prețioasă și merită atenția noastră.

Sursa imaginilor

Theodor Aman, Adolphe Mouilleron, *Cea din urmă noapte a lui Mihai Viteazul*, litografie/hârtie, 1852, Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova

Theodor Aman, *Femeie cu pălărie*, ulei/lemn, Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova

Theodor Aman, *Ladă de zestre*, ulei/lemn, 1887, Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova

Neplăcerile lui Toma T. Socolescu din 1945

Codruț Constantinescu

Codruț Constantinescu este istoric și scriitor. Prezență activă în presa culturală, a publicat mai multe cărți, dintre care amintim *Studii irlandeze* (2006), *Enervări sau despre bucuria de a trăi în România* (în colaborare cu Mirela Bănică și Dan Perjovschi), *Mirajul utopiei. Călătoriile în URSS, între control și propagandă* (2013), *Viața și moartea în Gulag* (2015), *Pedălând prin viață* (2018). Colaborator permanent al revistei 22, „revistă a Grupului pentru Dialog Social”, contribuie și la portalul de turism www.travelontop.ro și este editor al site-ului www.semndincarte.ro. Câștigător al secțiunii Politică Externă și Afaceri europene a celei de-a X-a ediții a concursului *Tânărul Jurnalist al anului*, Freedom House România (2008). Cea mai recentă carte publicată: *Liber în Europa. Note de călătorie 2014-2020*, cu desene de Dan Perjovschi (Editura Vremea, 2021).

Ingerința violentă a lui Vișinski, cel care se remarcă ca procuror în cadrul celebrelor Procese (însenări) de la Moscova din perioada 1936-38, căpătând încrederea lui Stalin, avea să tranșeze disputa politică din România în favoarea comuniștilor, iar la 6 martie 1945 se instalează Guvernul dr. Petru Groza – prima etapă în comunizarea țării.

Antipatia pe care majoritatea românilor o resimțeau față de Uniunea Sovietică și dorința lor de a menține legăturile tradiționale cu Occidentul făceau ca perspectivele venirii la putere a unui regim prosovietic, liber ales, să fie foarte îndepărtate. Conștienți de lipsa de popularitate a partidului lor, conducătorii comuniști români nu aveau, de asemenea, nicio dorință să lase alegerea guvernului în seama electoratului¹. În mai 1945, Guvernul Groza impunea peste tot în țară prefecti comuniști, care trebuiau să promoveze și impună politicile represive ale noilor autorități, ce păstrau încă aparența unei coaliții de grupări de stânga, Partidul Comunist nefiind sigurul care avea miniștri (Groza însuși era președintele Frontului Plugarilor, foarte activ în epocă), la care se alăturaseră oportuniști liberali precum Gheorghe Tătărescu². Și în Prahova situația din anii 1945-1946-1947 era una explozivă, cum era și în restul țării, foarte asemănătoare cu cea premergătoare izbucnirii unui război civil (nu departe de cea din Spania anul 1936). Acum a început epoca denunțurilor de tot felul, care avea să dureze pe întreaga perioadă de funcționare represivă a regimului comunist, practic până în 1989. Inginerul Gheorghe Ursu, în urma unui asemenea denunț al unei kolege de birou, avea să-și găsească sfârșitul în 1985.

Un caz interesant și relevant este cel care l-a avut în prim plan pe marele arhitect și profesor Toma T. Socolescu, cel mai prolific și probabil inspirat arhitect pe care l-a avut județul Prahova vreodată. Toma T. Socolescu a luat parte la Primul Război Mondial, lăsând și niște amintiri foarte interesante despre implicarea lui³. După întoarcerea din Refugiul de la Iași a fost chiar primar al orașului Ploiești, pentru o scurtă perioadă. În perioada interbelică a coordonat construcția Palatului de Justiție, a Catedralei Sf. Ioan, a Palatului Școalelor Comerciale (actuala clădire a Colegiului I. L. Caragiale sau replica mai mică a acestuia, Colegiul Dimitrie Barbu Știrbei din Câmpina)⁴, precum și multe alte edificii din Prahova. Unele din ele, în mod paradoxal fiind atât de bine construite, cu o poziție centrală, au rămas până în ziua de azi, oferind o imagine a frumosului și demnului stilul arhitectonic în care se construia în interbelic, spre deosebire de stalinismul de după 1945 sau haosul de după 1989. Fiind prieten cu Nicolae Iorga, l-a urmat pe acesta și în viața politică, devenind în 1931 chiar deputat iorghist. A fost și primar al comunei Păulești, funcție în care s-a distins, dar care i-a provocat și mari neplăceri după 23 august 1944. Socolescu a fost înlăturat din ea odată cu ajungerea la putere a Guvernului Groza⁵.

Cu un asemenea parcurs intelectual, profesional și chiar politic, nu e de mirare că Socolescu a avut probleme imediat după venirea la putere a comuniștilor. Noul primar comunist al Păuleștilor, un anume învățător Toma, s-a simțit amenințat de personalitatea lui Socolescu și l-a denunțat la Prefectură, acuzându-l că făcea propagandă împotriva colectărilor alimentelor, care îi împovărau pe țăranii din Prahova. În terminologia de atunci, sabotarea clauzelor Armistițiului era o acuzație extrem de gravă, pentru că de fapt Armistițiul fusese principalul instrument legal prin care sovieticii au început opera de transformare a Regatului Român într-un satelit sovietic. Sabotai Armistițiul, sabotai Uniunea Sovietică. Toma oricum nu aducea nicio dovadă care să sprijine acuzațiile sale. De asemenea, îi mai puneă în cărca lui Toma T. Socolescu faptul că după 23 august 1944 ar fi confiscat obiecte vestimentare (probabil abandonate de germani), pe care le-ar fi înstrăinat unor săteni fără forme legale și că ar fi luat acasă un aparat de filmat (învățătorul îl numea stângaci, „aparat de cinematograf”) care ar fi aparținut Armatei Române, precum și un motor, care ar fi dispărut între timp. În respectivul dosar⁶ se păstrează și declarația profesorului Socolescu, care respingea acuzațiile. „Fiind profesor la Școala Politehnică din București, lipsesc din comună de luni până vineri, iar în cele două zile când mă întorc în Păulești stau la

mine în curte și vorbesc doar cu fetele și alți doi trei oameni (scrie numele lor), care pot fi întrebați dacă vreodată le-am vorbit contra a c t u a l e i administrații sau a guvernului.”

Prefectura delegă un căpitan de jandarmi și pe pretorul plasei Ploiești, care s-au deplasat la sediul

Primăriei Păulești pentru a ancheta acuzațiile care îi erau aduse lui Socolescu. În raportul Legiunii de Jandarmi, care încă păstra din profesionalismul interbelic, transmis prefectului de Prahova se scria că acuzele aduse lui Toma T. Socolescu nu se verificau în teren, neputându-se aduce dovezi concludente că arhitectul ar face propagandă împotriva clauzelor Armistițiului. Se constata totuși o vie fricțiune între învățătorul Toma, noul primar și Socolescu, care a fost îndemnat de căpitanul de jandarmi să nu se mai intereseze de treburile administrative ale comunei. Mai mult, se propunea ca cei doi să fie invitați la Palatul Prefecturii pentru a fi reconciliați. Nu avem informații dacă acest lucru s-a și întâmplat cu adevărat. Însă acesta a fost doar începutul hărțuirii lui Toma T. Socolescu de către noile autorități comuniste. După câțiva ani de la acest incident, fostul primar al Păuleștilor a fost obligat să se mute la București, proprietățile sale din comună fiind naționalizate. Comuniștii, dușmani neîmpăcați ai stilului său arhitectural tradițional, dar plin de eleganța unei alte epoci, l-au urmărit încontinuu, până la moartea sa, care a survenit în 1960. Totuși, Toma T. Socolescu a fost scutit de calvarul de a cunoaște teribilele realități ale Gulagului RPR.

Note

1 Keith Hitchins, *România 1866-1947*, Editura Humanitas, București, 2017, pag. 585.

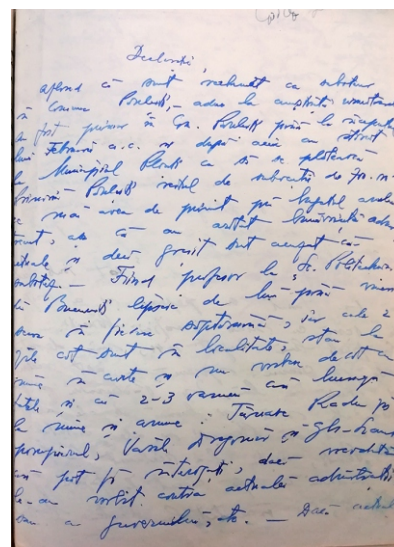
2 Ibidem, pag. 586.

3 Despre care am scris și în *Revista 22*, vezi <https://revista22.ro/cultura/din-mrturiile-unor-prahoveni-implicai-n-primul-rzboi-mondial>.

4 Actuala clădire adăpostește Colegiul Grigorescu, cât pe ce să fie demolat după cutremurul din 4 martie 1977, care a afectat serios corpul principal al clădirii, după ce în 1944 recepționase și o bombă americană.

5 Vezi mai multe în *Personalități prahovene. Dicționar bio-biografic*, de Marian Chirulescu, Paul D. Popescu și Mihaela Radu, Biblioteca Județeană Nicolae Iorga, Ploiești, 2021, pag. 572-573.

6 SJAN Prahova, Fond Prefectura Prahova, Dosar 138/1945 Ordinea și siguranța publică, pază polițienească.

Prima pagină din declarație

Cel mai rapid român

Mihai Ioachimescu

Iubitorii de atletism spun, întotdeauna, că cele mai interesante curse ale competițiilor sunt cursele pe distanțe scurte. Poate de aceea vedetele, care rămân în memoria afectivă a fanilor, sunt nume precum Carl Lewis, Usain Bolt, Justin Gatlin sau George Boroi al nostru. Că orașul Ploiești este pe harta atletismului românesc nu este o surpriză sau o noutate. La CSM Ploiești există o emulație propice pentru marea performanță. Aș aminti, pentru cititorii revistei, echipa de antrenori compusă din Augustin Iancu, Robert Munteanu, Gabriel Hurmuz și Maria Sîrbu (fostă Negoită).

Vedeta echipei de la CSM Ploiești este atletul Petre Niculae Rezmives (Dani, așa cum îi spun prietenii), multiplu campion național al probei de 60 și 100 de metri, indoor. Performanțele lui nu sunt singulare, în cadrul echipei ploieștene existând și alți atleți cu rezultate notabile. Aș aminti ștafeta de 4 x 400 metri, campioană națională (compusă din Nica Florin, Andoni Constantin, Vasiliu Mihai, Geamănu Alexandru), dar și atleți precum Cristian Roiban (sprinter la 100 metri, 200 metri, 4 x 100 metri, medaliat la Campionatele Naționale și Balcanice), H o m i u c C o s t i n (vicecampion național la 4 x 100 metri, alături de Alexandru Terpezan, Cristian Roiban și Petre Rezmives), dar și Teodora Iancu o mare speranță a atletismului românesc (cu performanțe la aruncarea sulitei, săritura în înălțime, dar și la volei, unde este selecționată la lotul național U18).

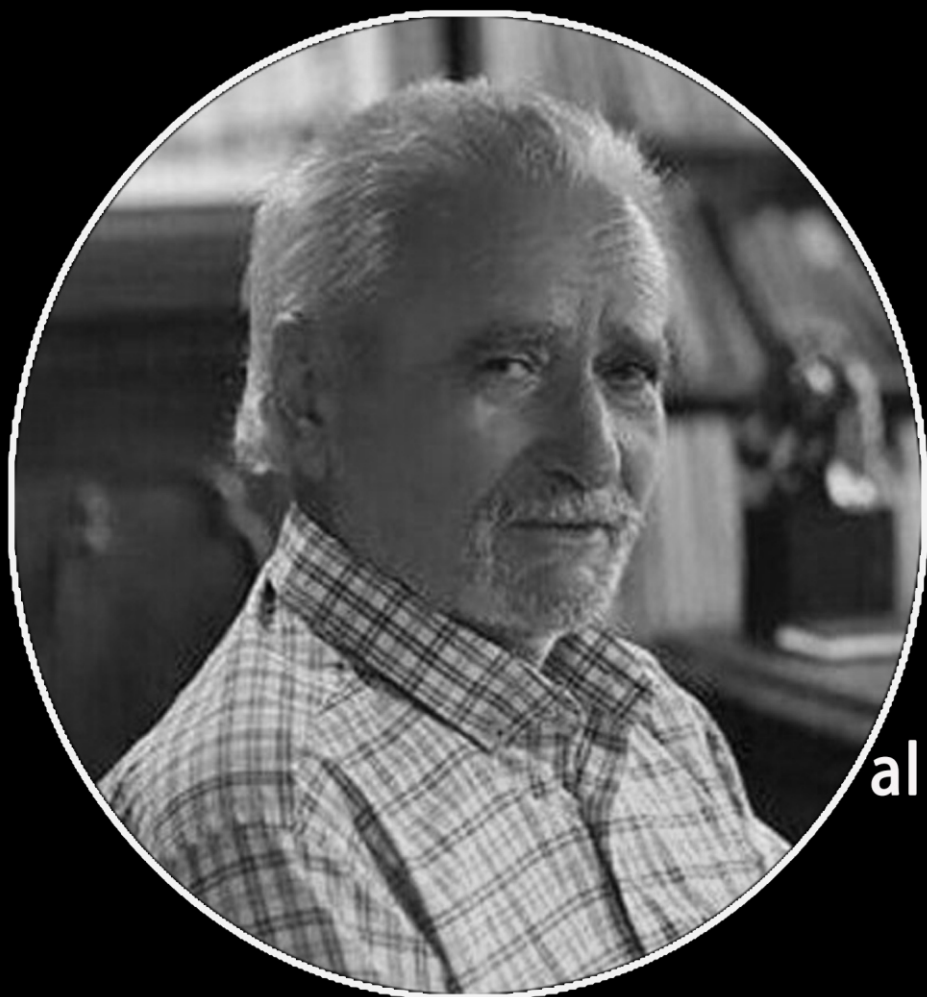
Revenind la Petre Niculae Rezmives, trebuie să menționăm că este campion național (la 60 metri, 100 metri), dar și deținător al recordului național la probele de 4 x 100 metri și 4 x 200 metri în sală (alături de echipa clubului CSM Ploiești). Pentru el, anul 2022 este unul plin de competiții importante. Pe 25-27 februarie se vor desfășura,

la București, Campionatele Naționale de atletism, iar pe 5 martie, la Istanbul, vor avea loc Campionatele Balcanice.

După cum ne spunea coordonatorul lotului CSM Ploiești, Augustin Iancu, obiectivul numărul unu pentru Rezmives este Campionatul Mondial în Sală de la Belgrad, care se va desfășura între 18-22 martie. Competiția este una de top, iar calificarea nu este la îndemâna oricui. Sportivul nostru trebuie să alerge, pentru a se califica, timpul de 6.63, pe 60 metri. Șanse sunt, mai ales că sprinterul a reușit de trei ori, în carieră, timpul de 6.69. Iubitorii de sport știu, cu siguranță, că în atletismul de mare performanță o sutime de secundă atârână foarte greu. Cei care îl cunosc și lucrează alături de Rezmives cred cu tărie că acesta poate atinge performanțe deosebite. Poate aflând de reușitele lui, mulți copii din Ploiești, iubitori de sport, vor lua decizia să pășească pe calea performanței. Un vechi proverb oriental spune că și cel mai lung drum începe cu un pas.

IN MEMORIAM

Lucian Avramescu

1948-2021

**Cetățean de Onoare
al municipiului Ploiești**

Adună-mă, iubita mea, în gheare,
eu știu că în secret mă mai iubești,
mă dor coclaurii din mădulare
și tare-aș da o fugă la Ploiești.

Sunt năluciri care mă-mpovărează
cu saci de întristare și beton
că dacă vin, te voi găsi cu altul
într-un amor suspect, fără fason.

Fragment din poezia "Spre suburbia din Ploiești" de Lucian Avramescu

Noiembrie

Luni	Marti	Miercuri	Joi	Vineri	Sambata	Duminica
			1	2	3	
5	6	7	8	9	10	
12	13	14	15	16	17	
19	20	21	22	23	24	
26	27	28	29	30		

Luni

Marti

Miercuri

Joi

Vineri

Sambata

Duminica

8
10
17
24
31

4
11
18
25

5
12
19
26

6
13
20
27

7
14
21
28

8
15
22
29

18

9
16
23
30

ianuarie 2019

Luni	Marti	Miercuri	Joi	Vineri	Sambata	Duminica
			3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Sambata

Duminica

8
15
22
29

9
16
23
30